

งานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

วันแห่งประวัติศาสตร์

วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นวันที่ประวัติศาสตร์ชาติไทยต้องจารึกไว้ว่า คลื่นศรัทธามหาชนจำนวนนับล้านคนได้หลั่งไหลมารวมกัน ณ เมรุชั่วคราว วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อร่วมงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) พระมหาเถระผู้ทรงคุณธรรมอันสูงสุด และเป็นหลักจิตหลักใจแก่พุทธศาสนิกชนอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้มาเกิดเป็นชาติสุดท้ายจะไม่กลับมาเกิดมาตายอีกตลอดอนันตกาล

ด้วยเหตุนี้ หากไม่เหลือวิสัยแล้ว ประชาชนทุกระดับชั้นทุกเพศวัยจึงอุตส่าห์พยายามมาร่วมงานพิธี แม้ตระหนักดีว่าจะพบกับความแออัด ยัดเยียดและความไม่สะดวกสบายนานัปการ เนื่องจากเป็นวาระสุดท้ายและเป็นโอกาสเดียวเท่านั้นที่จะได้มีส่วนร่วมสร้างมหารากุศลกราบถวายบูชาพระคุณและแสดงความกตัญญูกตเวทิตาเคารพ

คารวะอาลัยยังต่อพระสรีระสังขารองค์หลวงตา สมดังคำเทศนาขององค์ท่านตอนหนึ่งที่ว่า

“เกิดมาในชาตินี้เราสนใจ เราล้างป่าช้า ความเกิดตายมาตั้งกัปตั้งกัลป์ มาขาดสะบั้นลงในภพนี้ชาตินี้แหละ หหมด ล้างป่าช้าแล้ว ไม่มีที่จะมาเกิดอีก จำอยู่ในหัวใจ ถามไปหาอะไร พระพุทธเจ้าไม่ถามใคร **สันติภูมิโก** ย่อมรู้เห็นผลงานของตนทำได้มากน้อย เป็น**สันติภูมิโก** ไปโดยลำดับ ทำเท่าไรได้เท่าๆ เติบโตแล้วรู้ว่าเติบโตที่ ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วเรียกว่าเติบโต ถ้ายังไม่เป็นอันเดียวกันยังไม่เติมนะ ต้องให้ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันเสียก่อน เมื่อธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วไม่หาอะไร หาธรรมก็อยู่กับใจ หาใจก็อยู่กับธรรม ไม่ต้องหา หหมด นั่นละเป็นอยายนั่นละ”

ตลอดเวลาประมาณ ๑ เดือนก่อนงานพระราชทานเพลิง คณะศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ต่างร่วมกันตระเตรียมความพร้อมในภารกิจที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อรองรับบรรดาพุทธบริษัทที่คาดว่าจะมาร่วมในงานเป็นจำนวนนับล้านคน ซึ่งจะมากยิ่งขึ้นกว่างานใดๆ ที่ผ่านมาทั้งหมดของวัดป่าบ้านตาด องค์หลวงตากี้ได้เคยปรารภถึงเรื่องดังกล่าวไว้ว่า รถยนต์ที่เดินทางมาร่วมงานศพของ

องค์ท่านจะติดยาวเหยียดไปถึงขอนแก่น หนองบัวลำภู สกลนคร หนองคาย ทำให้คณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานต้องตระหนักในคำปรารภนี้ นอกจากคลื่นศรัทธาสาธุชนจะเข้ามาร่วมงานพิธีจำนวนมากแล้ว คาดว่าจะมีพระภิกษุสามเณรมาร่วมงานอีกประมาณ ๒-๓ หมื่นรูปขึ้นไป

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในการพระราชทานเพลิง ซึ่งเป็นเวลานานหลายปีแล้วที่พระองค์มิได้เสด็จยังต่างจังหวัด แต่ครั้งนี้นับเป็นกรณีพิเศษ สมพระเกียรติองค์หลวงตาที่มีเมตตาสร้างมหาคุณต่อชาติบ้านเมือง ยากจะหาผู้ใดทัดเทียมได้ พระมหากรุณาธิคุณคราวนี้ยังส่งผลให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ตลอดถึงพ่อค้าประชาชนมีกำลังใจไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง เพื่อจะได้มีโอกาสสนองงานครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในชีวิตและได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท ชื่นชมพระบารมี บรรดานักข่าวและสื่อมวลชนทุกแขนงต่างยกทัพลัมภาระรถถ่ายทอดสดมารอทำข่าวและเก็บภาพแห่งประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญนี้อย่างพร้อมเพรียง

วันแห่งความวิปโยค

คืนวันเสาร์ที่ ๒๙ ย่างเข้าสู่เช้าวันอาทิตย์ที่ ๓๐ มกราคม ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ เวลา ๐๓.๕๓ น. องค์หลวงตาได้ละสังขารปลดปล่อยธาตุขันธ์ที่แบกหามรับผิดชอบมาเป็นเวลานาน เข้าสู่แดนแห่งความเกษม ดังคำเทศนาขององค์ท่านตอนหนึ่งว่า

“วาระสุดท้ายแห่งสมมุติที่รับผิดชอบก็คือ ขันธ์ พอลมหายใจขาดปั๊บ สมมุตินี้ขาดพร้อมกันเลย ความรับผิดชอบขาดพร้อมกันไปเลย ท่านเรียกว่านิพพานสมบุรณ์แบบ แต่ก่อนเรื่องความสมบุรณ์ในจิตนั้นสมบุรณ์ แต่มันมีสมมุติที่ป่วนเบี่ยนๆ อยู่มันให้รับผิดชอบ จึงเรียกว่ายังไม่สมบุรณ์ ที่ยังมีขันธ์ให้รับผิดชอบอยู่ ท่านจึงเรียกว่า **อุปาทิเสสนิพพาน** จิตถึงวิมุตติหลุดพ้นโดยสมบุรณ์แล้ว แต่ยังมีความรับผิดชอบอยู่ในธาตุในขันธ์ ที่นี้ **อุปาทิเสสนิพพาน** ธาตุขันธ์นี้ปล่อยโดยสิ้นเชิงแล้ว จิตปล่อยไปหมดนั้น เรียกว่า **อุปาทิเสสนิพพาน** สมมุติหมดโดยสิ้นเชิงไม่มีอะไรเหลือ ขันธ์นี้เป็นวาระสุดท้ายของสมมุติ หมดในขณะนั้น ท่านเรียกว่าจิตหมดสมมุติ จิตถึงนิพพาน”

ในช่วงเวลานั้นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประทับทอดพระเนตรอยู่ด้านขวาขององค์หลวงตา แวดล้อมด้วยครูบาอาจารย์คณะสงฆ์และคณะแพทย์ มีประชาชนเนืองแน่นอยู่รอบนอกกุฏิ ต่างจดจ่อติดตามดูอาการขององค์หลวงตาด้วยความห่วงใยจวบจนวาระสุดท้าย ภายหลังคณะแพทย์ได้ใช้เครื่องฟังจ่อฟังที่บริเวณหัวใจขององค์หลวงตา ในเวลา ๐๓.๕๓ น. พบว่าไม่ได้ยินเสียงการเต้นของหัวใจเลย แต่ยังสามารได้ยินเสียงเครื่อง Bipap ที่ทำงานอยู่ ซึ่งบ่งว่าการหายใจยังคงมีอยู่ จนกระทั่งการหายใจขององค์หลวงตาหยุดนิ่งอย่างแนชัดเมื่อเวลา ๐๓.๕๕ น. ทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าหญิงฯ จึงทรงให้ถือเอาเวลาหัวใจหยุดเต้น คือ เวลา ๐๓.๕๓ น. เป็นเวลาแห่งการละสังขาร จากนั้นทรงโทรศัพท์กราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถให้ทรงทราบ

ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นลูกบุญธรรมขององค์หลวงตา คณะสงฆ์จึงเห็นชอบที่จะมอบถวายให้ทรงพิจารณาในเรื่องงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตาตามความเหมาะสม ลำดับนั้น ทรงเป็นองค์แทนศิษยานุศิษย์ถวายผ้าไตรจีวรแด่องค์หลวงตา แล้วเสด็จออกไพรอภายนอกห้องเพื่อเปิดโอกาสให้คณะสงฆ์ได้ถวาย

การดูแลและชำระพระสรีระสังขารด้วยน้ำอุ่น พร้อมเปลี่ยนผ้าไตรจีวรครองผืนใหม่ จากนั้นศิษยานุศิษย์ทั้งปวงได้กล่าวคำขอขมาโดยพร้อมเพรียงกัน และเคลื่อนย้ายพระสรีระสังขารองค์หลวงตาเข้าไปอีกห้องหนึ่งซึ่งองค์ท่านเคยใช้จำวัดมาแต่เดิม

ศิษยานุศิษย์ต่างเศร้าสลด สุดแสนอาลัยต่อการจากไปอย่างไม่มีวันกลับขององค์หลวงตาผู้เป็นที่เคารพรักเทิดทูนบูชายิ่ง บัดนี้ ลูกหลานชาดรมโหรีร่วมไทรไรที่พึง ไม่มีพ่อแม่ครูอาจารย์ที่เมตตาอย่างแจ้งอาหาหาญในการแสดงธรรมเช่นองค์หลวงตาอีกแล้ว แม้ว่าในคืนนั้นเต็มไปด้วยครูบาอาจารย์พระเถระประชาชนจำนวนมาก แต่บรรยากาศกลับมีแต่ความเศร้าซึม พอรุ่งเช้า สื่อมวลชนทุกแขนงทุกช่องทุกฉบับทั้งในและต่างประเทศได้ประกาศข่าวมหาวิปโยค อันเป็นวาระสุดท้ายแห่งสมมุติของอัครมหาบุรุษผู้ทรงคุณอนเนกอนันต์ ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสรรพสัตว์ทั่วสามแดนโลกธาตุ ผู้เคารพธรรมต่างตระหนักถึงความสูญเสียที่เกินกว่าคำบรรยายใดๆ ประหนึ่งดวงประทีปที่เคยส่องนำทางได้ดับลง ความมืดมิดได้เข้ามาปกคลุมไปทั่ว

“แต่นี้หลวงตา ลาลับ ไปไม่กลับ มาเกิดตาย หอดร้างวาง ขีวาวาย สุดอาลัย ใจอาวรณ์”

เมื่อรุ่งอรุณ พระองค์จึงเสด็จไปกุฏิองค์หลวงตาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทรงร่วมประชุมกับคณะสงฆ์พิจารณาเรื่องงานพระราชทานเพลิงว่าควรจะมีปฏิบัติอย่างไร เพื่อความเหมาะสมและถวายเกียรติโดยควรแก่ฐานะที่องค์ท่านเป็นพระมหาเถระองค์สำคัญ ที่พุทธบริษัทให้ความเคารพเลื่อมใสมาก ซึ่งได้กำหนดในเบื้องต้นว่าจะมีพิธีพระราชทานเพลิงประมาณต้นเดือนมีนาคม โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธี

พินัยกรรมองค์หลวงตา

วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐ น. ศิษยานุศิษย์ได้เคลื่อนพระสรีระสังขารองค์หลวงตาจากกุฏิไปยังชั้นบนของศาลาการเปรียญ (ศาลาใน) นำโดยพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จันทิโป) ประธานฝ่ายสงฆ์ ตามด้วยพระมหาเถระซึ่งมีอายุพรรษา ๔๐ ขึ้นไป จากนั้นเป็นคณะสงฆ์ผู้อัญเชิญพระสรีระสังขารที่รองรับด้วยเตียง

พินัยกรรม

ทำที่ วัดบ้านคต อ.เมือง จ.อุตรธานี

เมื่อวันที่ ...7... พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้าพเจ้า พระธรรมวิสุทธิมงคล (พระมหาวีรญาณชัยมโน) อายุ ๙7...ปี มีภูมิลำเนาอยู่ ณ วัดบ้านคต อ.เมือง จ.อุตรธานี ขอทำพินัยกรรมฉบับนี้ เพื่อให้ทราบทั่วกันว่าเมื่อข้าพเจ้ามรณภาพแล้ว ให้จัดการทรัพย์สินและงานศพของข้าพเจ้า ดังนี้

ข้อ ๑. บรรดาทรัพย์สินที่มีอยู่แล้วในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ และบรรดาทรัพย์สินต่างๆ ที่จะได้รับบริจาคในงานศพของข้าพเจ้า ให้จัดการดังนี้

๑.๑ ส่วนที่เป็นทองคำ ให้หลอมเป็นทองคำแท่ง

๑.๒ ส่วนที่เป็นเงิน ไม่ว่าจะเป็นเงินสด ให้นำไปซื้อทองคำแท่ง

ให้นำทองคำแท่ง ทั้งข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ไปมอบไว้ให้กับธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อใช้เงินลงทุนสำรองเงินตราของฝ่ายออกบัตร ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยข้าพเจ้าไม่มีเจตนาจะให้บุคคล หรือคณะบุคคลใด นำไปใช้เพื่อการค้า นอกจากเป็นเงินทุนสำรองของประเทศไทยเท่านั้น

ข้อ ๒. ให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดงานศพ และร่วมกันจัดการดูแลทรัพย์สินทั้งปวง ที่มีอยู่ในขณะมรณภาพ และที่จะได้รับบริจาคในงานศพของข้าพเจ้าโดยให้ดำเนินการอย่างเปิดเผย และดำเนินการตามเจตนาของข้าพเจ้าที่ระบุไว้ในข้อ ๑.

ข้อ ๓. ให้คณะกรรมการตามข้อ ๒. มีจำนวน ...๕... คน ประกอบด้วย (๑)พระอาจารย์ศักดิ์ สันติสุขโม (๒)พระอาจารย์มหาวีรญาณ (๓)พระนิพนธ์วิจิตร (๔)พระอาจารย์ธีรศักดิ์ (๕)พระครู อดิเรก ค.ร. เขาวงกต (๖)นายศิริ สดุด (๗)ม.ร.ว.ทองศิริ พจนานนท์ (๘)ม.ค.ค.คุณา บุญเกษม (๙)ม.ค.ค.ค. นามศิริรักษ์

ข้อ ๔. ข้าพเจ้าขอตั้งให้ พระครูเจ้า ญาณโม เป็นผู้จัดการมรดกของข้าพเจ้า

พินัยกรรมฉบับนี้ ทำไว้สามฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน เก็บไว้ที่ (๑)วัดบ้านคต อ.เมือง จ.อุตรธานี (๒)ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด สาขาอุตรธานี (๓)ธนาคาร อภิบาลไทย จำกัด สาขาอุตรธานี

พินัยกรรมฉบับนี้ ทำขึ้นด้วยความสมัครใจของข้าพเจ้าเอง และข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ จึงลงชื่อไว้โดยหน้าพยาน

(ลงชื่อ) พระธรรมวิสุทธิมงคล (พระมหาวีรญาณชัยมโน) ผู้ทำพินัยกรรม

(พระมหาวีรญาณชัยมโน)

พระธรรมวิสุทธิมงคล

ข้าพเจ้า พระครูเจ้า ญาณโม และ พระครูเจ้า ญาณโม ขอรับรองว่าผู้ทำพินัยกรรมได้ลงนามโดยชอบด้วยข้าพเจ้าจริง

(ลงชื่อ) พระครูเจ้า ญาณโม (พระครูเจ้า ญาณโม)

(ลงชื่อ) พระครูเจ้า ญาณโม พยาน (พระครูเจ้า ญาณโม)

พินัยกรรมฉบับนี้ ข้าพเจ้า พระครูเจ้า ญาณโม เป็นผู้พิมพ์เขียน

(ลงชื่อ) พระครูเจ้า ญาณโม พิมพ์เขียน (พระครูเจ้า ญาณโม)

พยาบาล ตามด้วยพระภิกษุสามเณรเป็นจำนวนมาก ในวาระนี้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ได้เสด็จเป็นองค์ประธานฝ่ายฆราวาส พร้อมข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เข้าร่วมในพิธีด้วย ท่ามกลางพุทธศาสนิกชนเรือนแสนแน่นขนัดสองข้างทาง ต่างพากันเปล่งเสียง “สาธุ” ดังกระหึ่มไปทั่วบริเวณ บ้างร้องไห้หลังน้ำตาด้วย

ความอาลัย นับเป็นภาพเหตุการณ์ที่ยังความสะเทือนใจแก่บรรดาศิษยานุศิษย์เป็นอย่างยิ่ง ยากจะทำใจให้ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นได้

เมื่อถึงขั้นบนของศาลาการเปรียญ ได้อัญเชิญพระสรีระสังขารขององค์หลวงตาลงบนเตียงไม้ จากนั้นคณะศิษยานุศิษย์นำโดยหลวงปู่บุญมี ปริบุญโณ ได้ร่วมกันกราบทำวัตรขอขมา แล้วท่านพระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก ได้อ่านพินัยกรรมขององค์หลวงตาซึ่งมีสาระสำคัญระบุไว้ ดังนี้

๑. ส่วนที่เป็นทองคำ ให้หลอมเป็นทองคำแท่ง

๒. ส่วนที่เป็นเงิน ไม่ว่าสกุลใด ให้นำไปซื้อทองคำแท่ง

๓. ให้ตั้งคณะกรรมการจัดงานศพและจัดการดูแลทรัพย์สินที่มีอยู่ในขณะมรณภาพ และที่ได้รับบริจาคในงานศพ ซึ่งสอดคล้องกับเทศนาขององค์หลวงตาในหลายวาระว่า

“เราไม่เอาอะไรสักอย่างเดียว คิดดูซิเวลาเราจะตาย นี่เราก็ทำพินัยกรรมไว้แล้ว เวลาเราจะตายจะตั้งคณะกรรมการขึ้นเก็บสมบัติคือปัจจัยเงินละสำคัญมากนะ ตั้งคณะกรรมการขึ้นเก็บปัจจัยทั้งหมด ฟังแต่ว่าทั้งหมดนะ ไม่ให้เอาไปอัฐียถุญแจกตั้งนั้นตั้งนี้ประดับศพเนาพะหลวงตาบ่าว ไม่ให้มาทำไม่เกิดประโยชน์ เงินทั้งหมดรวมเข้ามานี้หมดเลย แล้วให้คณะกรรมการเก็บรักษาเรียบร้อยเสร็จแล้ว เอาไปบิเข้าไปซื้อทองคำเข้าคลังหลวงบึงเลย หลวงตาบ่าวเผาด้วยไฟไปเลย ไปไม่กลับ พูดให้ชัดเสีย”

“นี่สั่งไว้แล้ว ไม่ให้ทำอะไรหุหุหุเวลาเราตาย สร้างนั้นสร้างนี้หุหุหุหุ คนตายเนาพะอยู่ในหีบจะทำอะไรหุหุหุหุฟุฟุฟุไม่ให้ทำ เราสั่งไว้แล้ว นอกจากมันจะคือ แต่เราเองเป็นอย่างนั้น ไม่ต้องการต้องการแต่ประโยชน์ส่วนรวม อะไรที่จะเป็นประโยชน์ส่วนรวม รวมเข้ามายุ เอาอันนี้ยกเข้าเช่นซื้อทองคำเข้าคลังหลวงหมดเลยเท่านั้นเราพอใจ เราต้องการอย่างนั้น

นี้อายุจะได้ ๙๖ แล้ว วันที่ ๑๒ สิงหาคม อายุเรา ๙๖ เต็ม นี่จวนแล้ว เราจึงเตรียมพร้อมอะไรๆ แต่ตัวเราเองจะให้วัดกวีจารณเรื่องความเป็นความตายเราเราบอกตรงๆ เลยว่าเราไม่มี เหมือนว่าจัดให้ผู้อื่นผู้ใดเราจัดอย่างนี้จัดเพื่อส่วนรวม อะไรจำเป็นแก่ส่วนรวมเราจะชนเข้าๆ สำหรับเราอะไรก็พอหมดแล้วพูดจริงๆ พอ ไม่มีอะไรบกพร่องในหัวใจเราเราพอหมดแล้ว เพราะฉะนั้นอะไรที่ยังไม่พอสำหรับกุลบุตร ลูกหลานให้ได้สืบทอด จดปัจจัยไทยทานได้มาให้รวมเข้าสู่คลังหลวงอันเป็นหัวใจของชาติไทยเราเท่านั้นเราพอใจ เราไม่ต้องการหุหุหุหุฟุฟุฟุ”

ภายหลังการอ่านพินัยกรรมจบลง สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประทานพวงมาลัยที่ทรงประดิษฐ์ด้วยพระองค์เอง เพื่อน้อมบูชาพระสรีระสังขารองค์หลวงตา จากนั้นคณะสงฆ์ศิษยานุศิษย์นำโดยพระมหาเถระ อาทิ พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จันททีโป) หลวงปู่บุญมี ปริบุญโณ หลวงปู่ลี กุศลธโร หลวงปู่อุ้นหล้า ลีตธัมโม เป็นต้นได้เข้าสรงน้ำองค์หลวงตา

จากนั้น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเป็นประธานในการสรงน้ำองค์หลวงตา และได้จัดให้มีพิธีสรงน้ำผ่านทางด้ายสายสิญจน์ที่โยงจากฝ่ามือขององค์หลวงตามายังพานสงฆ์สำหรับพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ซึ่งต่างทยอยเข้าสรงน้ำเป็นแถวยาวเหยียดแน่นขนัดมืดฟ้ามัวดิน กิริยาอาการของพุทธบริษัททั้งหลายช่างดูเคร่งครัดอาลัยอาวรณ์ต่อการจากไปของ “พ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตามหาบัว” ผู้เป็นที่เคารพรักเทิดทูนบูชายิ่ง

การรับบริจาค
ในงานพระราชทานเพลิง

เพื่อให้เงินบริจาคเนื่องในงานพระราชทานเพลิงเป็นไปตามเจตนารมณ์ขององค์หลวงตา ซึ่งได้เมตตาระบุเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในพินัยกรรม คณะกรรมการจัดงานฯ ได้เปิดบัญชีออมทรัพย์ของธนาคาร ๓ แห่งเป็นการเฉพาะ และยังได้จัดให้มีจุดรับบริจาคในบริเวณที่กำหนด โดยมีสัญลักษณ์เฉพาะปรากฏบนตู้บริจาคเท่านั้น ห้ามมีตู้รับบริจาคหรือการเรียไร้อื่นใด แต่อนุญาตเป็นกรณีพิเศษเฉพาะการบริจาคโดยตรงกับหลวงปู่ลี กุศลธโร ในโครงการตักสงฆ์อาพาธ ๑๐ ชั้น โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ให้ครบจำนวน ๕๐๐ ล้านบาท ตามที่องค์หลวงตาได้กำหนดไว้ โดยก่อนองค์หลวงตาจะละสังขาร มีประชาชนจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศได้ร่วมกันบริจาคเข้า

โครงการจนมียอดเงินบริจาคถึง ๔๖๙.๕ ล้านบาทขาดอีกเพียง ๓๐.๕ ล้านบาทเท่านั้น และหลังจากงานพระราชทานเพลิงเพียง ๒ วัน คือเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเงินบริจาคเพิ่มเติมเข้ามาจำนวน ๓๙.๕ ล้านบาท รวมกับยอดเดิมแล้วเป็นเงินบริจาคทั้งสิ้น ๕๐๙ ล้านบาท เกินกว่าที่องค์ท่านได้ตั้งไว้

ในการบริจาคเงินทำบุญนี้ ทางวัดได้จัดตู้รับบริจาคไว้ตามจุดต่างๆ จำนวนถึง ๕๓ ตู้ กระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณงาน ต้องเปิดนับเงินบริจาควันละหลายรอบ เจ้าหน้าที่การเงินภายใต้การรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทำงานจนแทบจะไม่มีเวลาได้หยุดพัก ทุกท่านต่างเสียสละเวลาและการทำงานส่วนตัวทุ่มเทปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มียอมให้ปัจจัยบุญเหล่านี้รั่วไหลแตกซิมไปที่อื่นแม้แต่น้อย เพื่อรวบรวมไปซื้อทองคำเข้าสู่คลังหลวงตามเจตนารมณ์ขององค์หลวงตาให้เป็นผลสำเร็จ

วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. วัดป่าในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ร่วมกับคณะศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส ได้พร้อมเพรียงกันจัดงานบุญทอดผ้าป่าครั้งสุดท้ายเพื่อน้อมถวายบูชาพระสรีระสังขารองค์หลวงตาเป็นการร่วมบุญครั้งใหญ่ก่อนถึงวันงานพระราชทานเพลิง โดยมีหลวงปู่บุญมี ปริบุญโณ เจ้าอาวาสวัดป่าบ้านนาคุณ อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี เป็นประธาน เพื่อรวบรวมทองคำและปัจจัยสมทบซื้อทองคำเข้าคลังหลวงตามพินัยกรรม งานครั้งนี้มีพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมบุญจำนวนมาก สรุปยอดรวมดังรายการต่อไปนี้

ประเภท	ยอดบริจาค
เงินสด	8,235,916 บาท
เช็ค	10,063,640 บาท
เงินดอลลาร์	1,699 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา
ทองคำ	13 กิโลกรัม 60 บาท 86 สตางค์

สรุปยอดบริจาครายวันภายหลังการละสังขารขององค์หลวงตา
ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

วัน/เดือน/ปี	เงินบาท	ดอลลาร์สหรัฐ	ทองคำ	
			กิโลกรัม	บาท
30 ม.ค. 54	2,629,820.00	130	-	-
31 ม.ค. 54	3,268,497.00	264	-	-
1 ก.พ. 54	3,329,151.00	703	-	22.33
2 ก.พ. 54	2,422,302.00	211	-	11.89

วัน/เดือน/ปี	เงินบาท	ดอลลาร์สหรัฐ	ทองคำ	
			กิโลกรัม	บาท
3 ก.พ. 54	3,676,804.00	188	-	12.47
4 ก.พ. 54	4,052,409.00	337	-	15.87
5 ก.พ. 54	8,393,979.00	1,362	-	29.64
6 ก.พ. 54	6,485,838.00	199	-	35.88
7 ก.พ. 54	2,747,928.00	127	-	13.21
8 ก.พ. 54	2,424,656.00	244	-	11.23
9 ก.พ. 54	49,653,149.02	377	1	8.91
10 ก.พ. 54	7,293,833.80	440	-	47.68
11 ก.พ. 54	11,443,238.42	624	1	31.21
12 ก.พ. 54	35,562,983.96	1,536	5	30.51
13 ก.พ. 54	13,264,487.70	1,480	2	30.86
14 ก.พ. 54	12,931,352.66	173	-	24.84
15 ก.พ. 54	7,989,334.02	1,045	2	53.81
16 ก.พ. 54	13,132,141.18	733	5	16.55
17 ก.พ. 54	11,969,564.60	544	-	18.00
18 ก.พ. 54	15,171,615.32	3,376	1	59.57
19 ก.พ. 54	21,854,975.27	2,593	3	47.83
20 ก.พ. 54	19,631,114.95	532	-	50.40
21 ก.พ. 54	16,529,011.84	1,465	-	18.26
22 ก.พ. 54	13,767,779.25	2,232	-	26.90
23 ก.พ. 54	15,850,420.75	441	1	16.89
24 ก.พ. 54	17,302,458.18	1,543	3	43.99
25 ก.พ. 54	20,334,507.37	2,256	2	45.50
26 ก.พ. 54	28,477,396.85	622	2	64.95
27 ก.พ. 54	33,979,702.11	3,207	2	96.56
28 ก.พ. 54	26,483,949.94	1,703	1	36.45
1 มี.ค. 54	23,309,574.90	3,804	8	3.13
2 มี.ค. 54	27,297,770.15	7,302	2	46.98
3 มี.ค. 54	50,340,975.57	9,905	16	112.44
4 มี.ค. 54	59,624,591.93	4,984	4	62.82
5 มี.ค. 54	97,012,617.49	8,027	22	0.20
6 มี.ค. 54	42,638,118.00	16,785	9	28.82
7 มี.ค. 54	7,409,366.00	366	-	15.81
8 มี.ค. 54	31,150,885.54	-	-	-
9 มี.ค. 54	1,728,213.61	-	-	-
10 มี.ค. 54	10,975,293.50	-	-	-
11 มี.ค. 54	1,073,898.29	-	-	-
12 มี.ค. 54	4,027,198.00	488	1	12.25
รวม	788,642,904.17	82,348	93	1,204.64

รวมยอดทองคำสะสมเฉพาะจากตู้รับบริจาคภายในวัดป่าบ้านตาดมีน้ำหนักทั้งสิ้น ๑๓๒ กิโลกรัม
๑ บาท ๓๑ สดางค์ โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ทรงร่วมถวายบูชาคุณองค์หลวงตาในครั้งนี้อย่างทองคำแท่งน้ำหนัก ๑๐ บาท

บำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน
ในพระบรมราชานุเคราะห์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน

นำหลวงสรพงพระสรีระสังฆาร พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศ
พระราชอาคันตุชนธรรม อันประกอบด้วย โกศโล ฉัตร-
เบญจา (ฉัตร ๕ ชั้น ๒ คู่) ตั้งประดับ ปี กลองชนะ
ประโคมเวลาพระราชทาน และทรงรับพระสรีระสังฆาร
อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ๗ วัน นอกจากนี้ผู้แทน
พระองค์ยังแจ้งว่า สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
ทรงห่วงใยในเรื่องการจัดเตรียมสถานที่พักพระสงฆ์

และฆราวาสให้อำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์โดย
จัดบริเวณให้มีเขตของสงฆ์ให้ชัดเจนและในการดูแล
ความเรียบร้อยในด้านต่างๆ ขอให้ส่วนราชการทุกภาค
ส่วนร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือทางวัดอย่างเต็มที่
วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๘.๐๐ น.
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ไปในการพระราชทาน
น้ำหลวงสรพงพระสรีระสังฆารและทรงทอดผ้าไตร
จากนั้นพระเถระและพระภิกษุวัดป่าบ้านตาดร่วมกับ
เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง อัญเชิญพระสรีระสังฆาร
องค์หลวงตาลงในหีบทองหีบ แล้วบรรจุไว้ใน
โลงเย็น ในการดำเนินการเช่นนี้ เป็นไปตามมติคณะ-
สงฆ์ที่พิจารณาแล้วเห็นควรปฏิบัติตามแนวทางที่
องค์หลวงตาเคยสั่งให้ปฏิบัติต่อร่างของพระสงฆ์
ผู้เป็นศิษย์ขององค์ท่านเองที่ถึงแก่มรณกาลล่วงไป
ก่อนแล้วว่า ไม่ต้องสวดยาพอรมาลินและให้บรรจุร่าง
ไว้ในโลงเย็น ในการปฏิบัติต่อพระสรีระสังฆาร
องค์หลวงตาจึงให้ดำเนินการเช่นเดียวกันนี้
จากนั้น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬา-
ภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเชิญพวงมาลา
พระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
และพวงมาลาประทานของพระบรมวงศานุวงศ์
ทุกพระองค์วางที่หน้าโกศโล พระสงฆ์สวดบังสุกุล
โดยไม่มีพิธีสวดพระอภิธรรม ทรงถวายจตุปัจจัย
ไทยธรรม พระสงฆ์อนุโมทนา เป็นอันเสร็จพิธี

กำหนดการพิธีบำเพ็ญพระราชกุศล

พระธรรมวิสุทธิมงคล

(หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

ในพระบรมราชานุเคราะห์

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

เวลา ๑๘.๓๐ น. พระสงฆ์พร้อมฆราวาสร่วม
ไหว้พระสวดมนต์

เวลา ๑๙.๐๐ น. ประธานในพิธีจุดธูปเทียน
บูชาพระรัตนตรัย พระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

เวลา ๒๐.๐๐ น. ทอดผ้าบังสุกุล พระสงฆ์ใน
พิธีพิจารณาผ้าบังสุกุล พระสงฆ์อนุโมทนา
เป็นอันเสร็จพิธี

สำหรับพิธีบำเพ็ญพระราชกุศล ๗ วัน นั้น
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

อัครราชกุมารี เสด็จมาร่วมพิธีด้วยพระองค์เองแทบทุกวัน มีเพียง ๒ วันสุดท้ายที่ทรงประชวรไม่ได้มาร่วมในพิธี โปรดให้นายคมสัน เอกชัย ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี และนายองอาจ คล้ามไพบูลย์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์

นำพระทัยฟ้าหฤฯ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงมีความเคารพบูชาองค์หลวงตาเป็นอย่างยิ่ง จึงทรงพระกรุณาวางแผนทางในการจัดงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตาไว้แต่ต้น ให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายดำเนินการตามความเห็นชอบของคณะสงฆ์ซึ่งยึดถือปฏิบัติขององค์หลวงตาเป็นหลักปฏิบัติด้วยเหตุนี้ ทางจังหวัดจึงจัดให้มีการประชุมหารือร่วมกันหลายวาระ ระหว่างคณะสงฆ์ สำนักพระราชวังหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ในการบำเพ็ญกุศลถวายแด่พระสรีระสังขารองค์หลวงตานั้นได้งดเว้นการสวดพระอภิธรรม ทั้งนี้เนื่องจากทุกฝ่ายถือปฏิบัติตามที่องค์หลวงตาได้เมตตาเทศนาไว้ว่า

“เราไม่ได้หวังอะไรกับการช่วยโลกสงสารนี้ แม้เมตทินเมตทราย เราพอทุกสิ่งทุกอย่างแล้วพอในหัวใจ ไม่ต้องไปถามใคร พออยู่ในหัวใจ พอลมหายใจนี้ขาดสะบั้นลงไปเป็นยังงี้ไม่ต้องถาม แม้แต่ลมหายใจไม่ขาดมันก็รู้อยู่แล้วอย่างนี้จะต้องไปหาถามที่ไหนดเวลาตายไปแล้ว เวลาตายจึงนิมนต์พระมา **กุสลา อัมมา ๆ** อย่างมากุสลาอัมมา หลวงตา หลวงตาบอกตรง ๆ หลวงตากุสลาตัวเองเต็มเหนี่ยวแล้ว ไม่สงสัยทุกสิ่งทุกอย่าง”

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๘.๒๐ น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ พระธิดา เสด็จแทนพระองค์ไปในการบำเพ็ญพระราชกุศล ทรงสดับพระธรรมเทศนา โดยพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จันทพิโป) วัดโพธิสมภรณ์ อ.เมือง จ.อุดรธานี เป็นองค์ถวายศีลและถวายพระธรรมเทศนา จากนั้นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงถวายจตุปัจจัยไทยธรรมบูชาภัณฑ์เทศน์และทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์สดับปกรณ์ ทรงหลั่งทักษิโณทก

พระสงฆ์ถวายอดิเรก จากนั้นทรงกราบที่รูปภาพองค์หลวงตา แล้วเสด็จกลับ

ประชาชนที่มาเฝ้ารับเสด็จต่างรู้สึกซาบซึ้งในความกตัญญูกตเวทิตาคุณของพระองค์ต่างประจักษ์ถึงความรัก ความใส่พระทัย เป็นกรณีพิเศษที่พระองค์มีต่อองค์หลวงตา และยังเป็นความรักความผูกพันที่มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานอีกด้วย ประชาชนจำนวนมากที่เฝ้ารับเสด็จจึงพร้อมใจกันกล่าวถวายพระพรอย่างไม่ขาดสายโดยมิได้นัดหมายกันมาก่อนเลยว่า **“ทรงพระเจริญฯ...”** นับเป็นความรู้สึกที่มาจากใจของประชาชนโดยแท้ ส่วนพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ พระธิดาในพระองค์ ก็ทรงกราบที่รูปภาพองค์หลวงตาด้วยเช่นกัน จากนั้นทรงตรวจดูความเรียบร้อยบนศาลาลี้กระยะหนึ่งแล้วจึงเสด็จกลับ

กล่าวถึงการปฏิบัติของทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าหฤฯ ต่อองค์หลวงตาในระยะเวลาที่ผ่านมา พระองค์ทรงติดตามและถวายการดูแลรักษาอาการอาพาธขององค์หลวงตาด้วยความห่วงใยยิ่ง ในวันที่ท่านละสังขาร พระองค์มีเวลาบรรทมเพียงน้อยนิดเนื่องจากทรงร่วมประทับอยู่ในเหตุการณ์โดยตลอด นอกจากนี้ ในช่วงเตรียมงานพระราชทานเพลิงฯ ทั้งที่ทรงมีพระภารกิจที่สำคัญจำเป็นอย่างที่สุดที่ต้องถวายการดูแลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่โรงพยาบาลศิริราชเป็นประจำทุกวัน พระองค์ก็ยังทรงมีพระอุตสาหะ เสด็จมาทรงบำเพ็ญพระกุศลถวายแด่พระสรีระสังขารองค์หลวงตาในทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ บางสัปดาห์เสด็จถึง ๒ ครั้ง โดยทุกครั้งเสด็จมาทรงเป็นประธานในงานบำเพ็ญพระราชกุศลและสดับพระธรรมเทศนาในตอนค่ำ และทรงบาตรในเช้าวันรุ่งขึ้น ทรงเอาพระทัยใส่และสนพระทัยสอบถามเจ้าหน้าที่อยู่เสมอในเรื่องการจัดงานต่างๆ ทรงให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และยังทรงมีพระนิพนธ์แสดงความอาลัยอย่างยิ่งต่อการจากไปของ **“ท่านพ้อมหาบัวของลูก”** มอบถวายแด่องค์หลวงตาอีกด้วย

การปฏิบัติของพระองค์ต่อองค์หลวงตาแบบสุดจิตสุดใจดังกล่าวนี้นี้ จึงเป็นเครื่องยืนยันถึงความเคารพรักเทิดทูนอย่างสูงสุด สมบูรณ์ทั้งในฐานะที่เป็นศิษย์และลูกบุญธรรม เป็นพระจริยาวัตรที่งดงามและประทับใจแก่ทุกท่านที่ได้พบเห็น ประชาชนต่างสรรเสริญถึงพระกตัญญูกตเวทิตาคุณอันโดดเด่นลึกซึ้งถึงจิตถึงใจเป็นอย่างยิ่ง ทรงเป็นคติตัวอย่างอันดีงามแก่พสกนิกรและกุลบุตรสุดท้ายภายหลังสืบทอดไปนานเท่านาน

งานบำเพ็ญกุศล น้อมถวายบูชาพระคุณ

ภายหลังพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลในพระบรมราชานุเคราะห์ครบ ๗ วัน ตามหมยกำหนดการของพระราชพิธีหลวง คณะกรรมการจัดงานฯ ได้จัดให้มีการบำเพ็ญกุศลน้อมถวายบูชาพระคุณองค์หลวงตา โดยอนุญาตให้คณะศิษยานุศิษย์ร่วมกันเป็นเจ้าภาพระหว่างวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ถึง ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีกำหนดการประจำวัน ดังนี้

เวลา ๐๗.๓๐ น. พระภิกษุ สามเณรบิณฑบาต

เวลา ๐๘.๐๐ น. ฉันทิตตาทหารเช้า

เวลา ๑๔.๐๐ น. ถ่ายทอดสด แฉ่งข่าวประจำวัน

เวลา ๑๙.๐๐ น. ประธานในพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทำวัตรสวดมนต์เย็น

เวลา ๑๙.๓๐ น. แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

เวลา ๒๐.๐๐ น. เจ้าภาพพร้อมกันทอดผ้าบังสุกุลถวายแด่พระสงฆ์ ๑๐ รูป

ในแต่ละคืนตลอดงาน พระภิกษุสามเณรและประชาชนมาร่วมทำวัตรสวดมนต์เย็น ฟังพระธรรมเทศนา ปฏิบัติสมาธิภาวนาเป็นจำนวนมาก เพื่อปฏิบัติบูชาพระคุณองค์หลวงตา ซึ่งเป็นการบูชาอย่างยอดเยี่ยมที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ ตามกำหนดการทุกคืนภายหลังการแสดงพระธรรมเทศนาแล้ว พระสงฆ์จะสวดบังสุกุลโดยไม่มีการสวดพระอภิธรรมตามปฏิปทาขององค์หลวงตา เช่นเดียวกับพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลในพระบรมราชานุเคราะห์ ๗ วันที่ผ่านมา โดยในแต่ละคืน คณะศิษยานุศิษย์จากหลายภาคส่วนได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ อาทิ คณะสงฆ์ วัด สถานปฏิบัติธรรม ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการเมือง รัฐมนตรี นักเรียน นักศึกษา พ่อค้า นักธุรกิจ หน่วยงานราชการ มูลนิธิ สมาคม บริษัท ห้างร้าน ธนาการ ประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น

จำนวนคณะเจ้าภาพตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีประมาณ ๙๐๐ คณะ ในระหว่างวัน มีประชาชนจำนวนมากจากทั่วทุกสารทิศเดินทางมาสักการะอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสายตลอดทั้งวัน จนต้องเปิดระเบียบทำเป็นบันไดขึ้นลงศาลาเพิ่มอีก ๒ ด้าน และจัดให้เข้าสักการะเป็นชุดๆ ครั้งละไม่เกิน ๑ นาที เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำหรับคณะเจ้าภาพสายบรรพชิตที่ควรนำมากล่าวไว้ ณ โอกาสนี้มีดังต่อไปนี้

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระกรุณาฯ รับพระสรีระ-สังฆารพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) ไว้ในพระสังฆราชานุเคราะห์หนึ่งวัน คือในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. โดยมีพระบัญชาให้พระเทพสารเวที ผู้ปฏิบัติหน้าที่ เลขาธิการสมเด็จพระสังฆราช เป็นผู้แทนพระองค์ เดินทางมาร่วมประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทานถวาย โดยนิมนต์พระสงฆ์สวดพระพุทธรูปจำนวน ๑๐ รูป (ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ๕ รูป และฝ่ายมหานิกาย ๕ รูป) พร้อมนี้ได้ประทานจตุปัจจัย เป็นจำนวนเงิน ๒๔๒,๖๐๐ บาท น้อมถวายสมทบซื้อทองคำเข้าคลังหลวงตามเจตนารมณ์ขององค์หลวงตาด้วย

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๑๖.๐๐ น. สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อัมพรเถร) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรรมการมหาเถรสมาคม สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต) รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะสงฆ์ธรรมยุต วัดบวรนิเวศวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคม และพระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรรมการมหาเถรสมาคม พร้อมด้วยพระมหาเถระคณะสงฆ์ธรรมยุตหลายรูป เช่น พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จันทิโป) ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๙ (ธ.) และที่ปรึกษากรรมการมหาเถรสมาคม วัดโพธิ์สมภรณ์ จ.อุดรธานี พระธรรมวิสุทธิญาณ (ศรีจันทร์ ปุญญโรโต น.ธ.เอก) เจ้าคณะภาค ๑๐ วัดบึงพลาญชัย (พระอารามหลวง) จ.ร้อยเอ็ด พระธรรมเจดียงจารย์ (บุญเรือง ปุญญโชโต) เจ้าคณะภาค ๘ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร พระธรรมดิลก (สมาน สุเมโธ ป.ธ.๙) เจ้าคณะภาค ๙ วัดป่าแสงอรุณ จ.ขอนแก่น เป็นต้น พระมหาเถระตามรายนามข้างต้นได้เดินทางเข้าร่วมประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลทักษิณานุประทานถวายแด่องค์หลวงตา พร้อมมอบถวายจตุปัจจัยร่วมบำเพ็ญกุศลจำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๔๕,๑๔๐ บาท

เครื่องบูชาธรรมอันทรงค่าอีกประการหนึ่ง คือ กองทุนสนทนารัศมีนำสุข ท่านผู้หญิง ม.ล.มนิรัตน์ บุณนาค ในพระสังฆราชูปถัมภ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ ร่วมกับโครงการเผยแผ่พระไตรปิฎกสากล ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พร้อมใจกันอัญเชิญ “พระไตรปิฎกปาฬิลจอมเกล้า-บรมมหาราช อักษรสยาม : ฉบับอนุรักษ์ดิจิทัล ๒๕๕๔” เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาและเป็นอัมมานุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆาร

องค์หลวงตา ที่ละชั้นเข้าสู่แดนพระนิพพาน ผู้ซึ่งได้เคร่งครัดปฏิบัติตามคำสอนของพระบรมศาสดา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามพระไตรปิฎกอย่างงดงาม พร้อมทั้งมีคุณูปการแก่ชาติและประชาชนอันประมาณมิได้ พร้อมกันจัดพิมพ์ “ภิกขุปาติโมกขปาติ ฉบับ จปร.อักษรสยาม” ในวาระ ๑๐๐ ปี วันสวรรคต พระจุลจอมเกล้าบรมมหาราช เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทาน เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆารพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) ณ วัดป่าบ้านตาด อุดรธานี

การพิมพ์ “ภิกขุปาติโมกขปาติ ฉบับ จปร. อักษรสยาม” ในครั้งนี้ เป็นการนำอักษรวิธีการเขียนอักษรสยามในพระไตรปิฎก จปร. พ.ศ. ๒๔๓๖ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้จัดพิมพ์อักษรสยามไว้ มาจัดพิมพ์ใหม่เป็นระบบที่ประชาชนทั่วไปแม้ผู้ที่ไม่คุ้นกับอักษรบาลีก็สามารถอ่านออกเสียงได้โดยง่าย และมีความถูกต้องแม่นยำเหมือนครั้งพุทธกาล

บุญประทัยข้าวเปลือก

ในช่วงเวลาที่จัดงานพิธีพระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆารองค์หลวงตานี้ เป็นช่วงที่มีงานประจำปีของวัดป่าบ้านตาดอีกงานหนึ่ง คือ งานบุญประทัยข้าวเปลือกซึ่งได้กำหนดงานไว้ในวันเสาร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยครูบาอาจารย์และศิษยานุศิษย์ได้ร่วมใจกันจัดงานดังกล่าวตามประเพณีที่องค์ท่านเคยนำพาปฏิบัติมา

งานบุญประทัยข้าวเปลือกปีนี้เป็นปีที่เจียบเหงาวังเวงใจ เสมือนลูกกำพร้าที่ขาดพ่อแม่เป็นหลักใจนำพา ทุกคนหงอยเหงาเศร้าสร้อย ทุกปีจะมีองค์หลวงตานั่งเป็นประธานเทศนาว่าการ ที่ทุกคนฟังแล้วชุ่มชื่นอิ่มเอิบใจ หรือแม้เพียงมองเห็นองค์ท่านนั่งอยู่ก็รู้สึกอบอุ่นใจสุดจะบรรยาย

บัดนี้ไม่มีองค์ท่านมานำพาของบุญนี้อีกต่อไปแล้ว แม้ว่าทุกคนจะโศกสลดว่าเหวก็ตาม ก็ยังร่วมมือร่วมใจกันจัดงานได้อย่างเรียบร้อยสมบูรณ์ สามารถขายข้าวเปลือกในครั้งนี้ได้ถึง ๑๗,๗๗๔,๒๐๑ บาท (สิบเจ็ดล้านเจ็ดแสนเจ็ดหมื่นสี่พันสองร้อยเอ็ดบาทถ้วน) และนำเข้าสมทบเงินบริจาคในงานบำเพ็ญกุศลพระสรีระสังฆารองค์หลวงตา เพื่อซื้อทองคำเข้า

คลังหลวงตามพันธกรรมที่ระบุไว้ สำหรับงานบุญประทัยข้าวเปลือกนับจากนี้ให้ถือปฏิบัติตามที่องค์หลวงตาเมตตาพาดำเนินมาแต่กาลก่อนสืบไป

คณะกรรมการจัดงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆาร

การเตรียมงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆารเพื่อน้อมถวายบูชาพระคุณท่านให้ทันกับเวลาที่กำหนดและสมบูรณ์เรียบร้อยเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน ซึ่งคณะกรรมการจัดงานฯ ประกอบด้วยฝ่ายบรรพชิต คฤหัสถ์ และข้าราชการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ต่างประชุมหารือและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง ทุกองค์ทุกท่านต่างเอาใจใส่ในภาระหน้าที่ ขยันขันแข็งไม่ย่อหย่อนอ่อนกำลัง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนจำนวนมหาศาลที่เดินทางมาร่วมในงานพิธี ขอบเขตของงานจึงเป็นความรับผิดชอบที่กว้างขวาง ตั้งแต่งานในประรำพิธีที่พัก โรงทาน ระบบสาธารณูปโภค อาทิ น้ำประปา ไฟฟ้า หอน้ำ ห้องสุขา สถานที่จอดรถ เต็นท์ ระบบเครื่องเสียงและโทรทัศน์วงจรปิด รถบริการรับส่ง สาธารณสุขและอนามัย การรักษาความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์ การจราจร การจัดเตรียมเครื่องไทยทานถวายพระสงฆ์ หนังสืออนุสรณ์ และอื่นๆ

ในการดำเนินการต่างๆ นอกจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง อาสาสมัครผู้มีจิตศรัทธาสละแรงกายแรงใจ ข้าวของเครื่องไม้เครื่องมือตลอดจนทุนทรัพย์ต่างๆ เข้าช่วยเหลือการงานในครั้งนี้แล้วยังมีชาวบ้านจำนวนไม่น้อยที่ยินดีให้ใช้ที่นาของตนเป็นที่จอดรถชั่วคราวอีกด้วย เมื่อรวมหลายแห่งเข้าด้วยกันก็นับได้เป็นพันๆ ไร่ ทุกฝ่ายต่างขวนขวายโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและสิ้นเปลือง ต่างปรารถนาให้งานพระราชทานเพลิงขององค์หลวงตาสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยงดงาม สมเกียรติขององค์ท่านที่ได้เสียสละผืนธาตุขันธ์ทำประโยชน์เพื่อโลกตลอดมา

มีพระภิกษุสามเณรจากวัดต่างๆ จำนวนมากอาสาเข้ามาช่วยเหลือการงาน จึงมีการประชุมแบ่งภาระหน้าที่กันอย่างชัดเจน ยิ่งใกล้ถึงวันพระราชทานเพลิง จำนวนพระและสามเณรก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยเป็นพัน และในวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พระภิกษุสามเณรเฉพาะที่ลงทะเบียนมีจำนวนกว่า ๘,๐๐๐ รูป ที่ไม่ลงทะเบียนก็ยังมีอีกจำนวนมากบริเวณเขตที่พักสงฆ์จึงแน่นขนัดเต็มไปด้วยกลด

และเดินที่ เรียงรายกันไปตามปะรำที่พักและร่มไม้ โดยรอบ ตลอดถึงทางจงกรม

ด้านอาหารการบริโภคก็มีผู้มีจิตศรัทธาเสียสละช่วยเหลือ บางคนมาด้วยตัวเองได้ก็ฝากปัจจัยและข้าวของวัตถุทิบต่างๆ มาให้ส่วนกลางใช้ทำโรงทานอาหารและเครื่องดื่มมากมายหลายชนิด สำหรับทั้งพระภิกษุสามเณรและญาติโยม ตลอดระยะเวลาเตรียมงานจึงมีอาหารอย่างเหลือเฟือเพื่อบอกพร่อง โรงทานหลายแห่งตั้งอยู่แนบติดต่อกันเป็นเดือนๆ ตั้งแต่องค์หลวงตาเริ่มอาพาธหนักจากนั้นก็เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยเป็นพัน หากนับโรงทานที่มาร่วมบุญเฉพาะที่ลงทะเบียนจากวันที่ ๓๐ มกราคม ถึงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีโรงทานรวมทั้งสิ้น ๙๗๒ โรง มาจากจังหวัดต่าง ๆ ทุกภูมิภาคอย่างน้อย ๕๕ จังหวัดทั่วประเทศ (มี ๑๒๖ โรงทานที่ไม่ได้ระบุจังหวัดที่มา) นอกจากนั้นยังมีโรงทานของคณะศิษย์จากต่างประเทศ (ลาว สวีเดน สหรัฐอเมริกา และเยอรมนี) อีกจำนวน ๖ โรงทาน หากจำแนกประเภทของโรงทานพบว่าเป็นประเภทอาหาร ๓๔๙ โรง ประเภทเครื่องดื่ม ขนม กาแฟ ยา ปรมัตถ์ และผลไม้ จำนวน ๖๙, ๔๘, ๒๒, ๑๓, และ ๖ โรงทาน ตามลำดับ มีโรงทานที่ไม่ระบุประเภทอาหารจำนวน ๔๕๔ โรง โรงทานดังกล่าวนี้สามารถรองรับสาธุชนจำนวนเรือนแสน เรือนล้านที่มากราบสักการะพระสรีระสังขารขององค์หลวงตาได้อย่างบริบูรณ์ไม่มีขาดตกบกพร่อง นอกจากนี้สาธุชนเหล่านั้นยังได้จัดเตรียมข้าวปลาอาหารมาทำบุญตักบาตรอย่างเหลือเฟืออีกด้วย

งานนี้ไม่มีมหรสพรื่นเริงบันเทิงใดๆ ไม่มีการเรียไร ไม่มีการซื้อการขาย ไม่มีการเช่าบูชาวัตถุมงคล การแต่งกายต้องสุภาพเรียบร้อย หากแต่งกายไม่เหมาะสม ทางวัดได้จัดเตรียมชุดสุภาพไว้ให้เปลี่ยนหรือสวมทับ จึงจะอนุญาตให้ขึ้นไปกราบพระสรีระขององค์หลวงตาได้ และเพื่อให้ประชาชนสามารถกราบสักการะได้อย่างทั่วถึง จึงจัดซุ้มที่มีรูปภาพองค์หลวงตา ประดับตกแต่งด้วยดอกไม้เรียบง่ายแบบกรรมฐานกระจายไว้หลายจุดทั่วบริเวณวัด ซึ่งออกแบบและจัดทำโดยศิษยานุศิษย์หลายคณะ แต่ละซุ้มก็จัดเปลี่ยนดอกไม้ให้สดชื่นสวยงามอยู่เสมอ ตลอดการจัดงาน

จากถนนสายหลักเข้ามาถึงบริเวณงาน มีรถรางรับส่งผู้คนจากจุดต่างๆ ให้เข้าถึงส่วนกลางได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งมีอาสาสมัครนำรถเข็นร่วมบริการประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ อีกด้วย การที่ต้องมีรถรับส่งเช่นนี้เนื่องจากที่จอดรถบางแห่งไกลจากบริเวณงานมาก รถบริการเหล่านี้

จึงช่วยอำนวยความสะดวก เป็นที่ประทับใจของพระเถรและประชาชนที่มาร่วมงานเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังมีรถบริการรับส่งประจำอยู่ทุกช่องทางคมนาคม เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ตลอดจนจุดสำคัญๆ หลายจุดในตัวเมือง รวมทั้งหน่วยงานราชการและบริษัทเอกชนบางแห่งก็ได้ร่วมบุญโดยจัดรถบริการสำหรับผู้ต้องการเข้าไปร่วมงานโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ เช่นกัน

อีกสิ่งหนึ่งที่ประทับใจที่มีโอกาสไปร่วมงานคือ ป้ายและโปสเตอร์ขนาดใหญ่ที่แสดงรูปภาพอิริยาบถต่างๆ ขององค์หลวงตา ชีวประวัติ ปฏิปทา เทศนาธรรม ตลอดจนเมตตาคุณคุณูปการที่องค์ท่านได้ดำเนินมาตลอดระยะเวลาที่ทรงธาตุขันธ์ เพื่อยังประโยชน์แก่โลกอย่างไม่มีประมาณ ป้ายนิเทศการอันสง่างามและให้สาระความรู้คิดธรรมอันมีอาจประมาณค่าได้เหล่านี้ ตั้งตระหง่านดึงดูดสายตาตามหาชนอยู่ทั่วบริเวณงาน

เนื่องจากพินัยกรรมขององค์หลวงตาได้กำหนดให้นำเงินบริจาคทุกบาททุกสตางค์ไปซื้อทองคำเข้าสู่คลังหลวง คณะสงฆ์จึงมีมติให้ดำเนินการตามพินัยกรรมโดยเคร่งครัด ส่วนค่าใช้จ่ายในการจัดงานทั้งหมดนั้น คณะศิษยานุศิษย์จากสายต่างๆ ทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส ต่างร่วมใจกันรับผิดชอบโดยมิได้ประชาสัมพันธ์หรือตั้งตัวบริจาค์ ปรากฏว่ามียอดสมทบถึง ๔๑ ล้านบาท ภาพบรรยากาศแห่งความสามัคคีร่วมใจเช่นนี้ ยิ่งความปลาบปลื้มปิติยินดีแก่ผู้รับรู้รับทราบหรือได้ประสบพบเห็น ที่บรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งหลายต่างมีจิตสำนึกกตัญญูทวเฑที่ในพระเมตตาคุณขององค์หลวงตา สามารถรวมใจเป็นหนึ่งเดียวสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลและตั้งใจบำเพ็ญความดีเพื่อน้อมถวายแด่องค์หลวงตาอย่างสุดกำลังความสามารถ ทำให้การตระเตรียมงานทุกอย่างเพื่อรองรับประชาชนจำนวนมหาศาลภายในระยะเวลาอันสั้น สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย สง่างาม สมบูรณ์แบบและเรียบง่ายตามแบบอย่างอริยประเพณี

บรรยากาศที่ประชาชนจากที่ต่างๆ ซึ่งไม่เคยรู้จักมักคุ้นกันมาก่อน แต่เมื่อมาถึงบริเวณงานแล้วต่างสนิทสนมรักใคร่ปรองดองเสมือนญาติ ทุกท่านล้วนเสียสละเข้ามาช่วยการงานต่างๆ ด้วยน้ำใจอันงดงาม มีความปลาบปลื้มปิติยินดี สมานสามัคคีไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและวัตถุเงินทองของตอบแทนใดๆ ซึ่งแทบจะหามิได้แล้วในยุคปัจจุบัน และนับวันก็คงจะหาได้ยากยิ่ง ภาพเช่นนี้จึงเป็นสิ่งอันทรงคุณค่าที่ทุกคนจะจารึกไว้ในใจอย่างมีลิ้มเลือนตลอดไปตราบนานเท่านาน

การสร้างเมรุและจิตกาธาน

เมรุพิธีจัดทำขึ้นในพื้นที่ท้องคหหลวงตามेतตาชี้จุดไว้ ณ บริเวณลานกว้างหน้าศาลานอก ซึ่งเป็นจุดที่คณะศิษยานุศิษย์เคยกราบเรียนขออนุญาตองค์หลวงตาเพื่อก่อสร้างพิพิธภัณฑอนุสรณ์ในราวปี พ.ศ. ๒๕๔๙ (แต่ต่อมาได้สั่งให้หยุดไว้ก่อน) คณะศิษยานุศิษย์จึงนอบน้อมถือเอาจุดอันเป็นมงคลนี้จัดทำเมรุพิธีถวาย โดยกำหนดให้สร้างตามแบบที่องค์หลวงตาได้เคยสั่งพระอาจารย์ปีเตอร์ ปัญญาวัฑโฒ (ท่านพระอาจารย์ปัญญา) สร้างไว้เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๐ บริเวณหน้าศาลานอกเพื่อเตรียมไว้สำหรับเผาศพท่านเองซึ่งในขณะนั้นกำลังอาพาธอย่างหนัก อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ท่านพระอาจารย์ปัญญาได้ถึงแก่กรรมภาพ องค์หลวงตาได้เมตตาให้ใช้เมรุที่เตรียมไว้สำหรับองค์ท่านมาใช้ในงานประชุมเพลิงของท่านพระอาจารย์ปัญญาแทน

ด้วยเหตุนี้ การออกแบบเมรุพิธีในงานพระราชทานเพลิงถวายแด่พระสรีระสังขารองค์หลวงตา จึงมีความเรียบง่าย เพียงพุดินให้สูงและก่อสร้างเตาขึ้น ด้านบนของเมรุมีกลดขนาดใหญ่แขวนไว้ตามแบบกรรมฐานโดยไม่มีการประดับประดาอะไรให้หรูหราฟุ้งเฟ้อ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามปฏิปทาที่องค์ท่านพาดำเนินมาว่า

“นี่มันเกี่ยวกับศพกับเมรุที่เกี่ยวข้องกับเรา เรามาพูดเฉยๆ ว่า ที่เราทำเมรุไว้นั้นเราทำเมรุแบบผอนผั่น คือยังไม้งามก็ดังละ ว่าอย่างนั้นเลย หลวงตาบัดนี้ดังแน่ๆ ว่านั่นเลย จะปิดไว้ก็เหมือนเอาใบปิดช้างทั้งตัวจะปิดไม่อยู่ ไม่ให้ดัง การเผาศพเผาเมรุ แม้ความตายจะเป็นเหมือนกบเหมือนเขียดเหมือนปูเหมือนปลา ก็ตาม แต่เรื่องที่จะเกี่ยวข้องกับความตายของเรานี้จะไม่เหมือนกบเหมือนเขียด มันจะต้องกระเทือนแน่ ๆ เราจึงอนุโลมให้ทำเมรุขนาดนั้น

ถ้าปล่อยให้ทำตามเรื่องโลกสงสารแล้วเมรุเรานี้จะหรูหราฟูฟ่า สละเงินทองข้าวของมากที่สุด เต็มไปหมดเลย เพราะฉะนั้นเราจึงทำบิบบังคับเอาไว้ฐานอนุโลม ให้เป็นเมรุฐานอนุโลมเท่านั้นไม่ให้มากกว่านั้น ถ้าเราปล่อยแล้วมันจะกระเทือนไปหมด เราถึงบีบบังคับมันเอาไว้ให้ทำอย่างนี้ นี่เป็นอนุโลมนะ

ถ้าธรรมดาเราแล้ว กบเขียดปูปลาตายยังไง เผายังไง เราตายจะเผาแบบเดียวกัน ไม่เห็นแปลกต่างอะไร ความเป็นกับความตาย คนกับสัตว์ตายได้เหมือนกัน ตายแล้วหมดคุณค่าไป

เหมือนกัน เราตายแล้วก็ให้เป็นแบบนั้น เผาที่ไหน ก็ตาม ไม่เผาที่ไหนก็ตาม เราไม่ได้สนใจกับสิ่ง เหล่านี้เลย เพราะเราพอทุกอย่างมาแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เรื่องศพเรื่องนี้เป็นถึงขยะ คือจิตมาอาศัยร่างถึงขยะนี้ทำประโยชน์ให้โลกพอ ประมาณเท่านั้น เมื่อถึงกาลเวลาของมันแล้ว ถึง ขยะนี้ซึ่งเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ทำประโยชน์ให้โลก จากกรรมที่เป็นเจ้าของ ก็ปล่อยมันเลย เราไม่สนใจ เราพอทุกอย่างแล้วในสามแดนโลกธาตุนี้ เราไม่เคยมีความสัมพันธ์สัมพันธ์กับอะไร จึงเรียกว่าพอ การเผาศพเผาเมรุนี้เกี่ยวกับโลก เราจึงอนุโลมให้ ทำอย่างนั้นเป็นอย่างมาก อย่างที่เราทำไว้นั้น

นี่ล่ะเราพูดให้เป็นคติตัวอย่างแก่เราและ แก่โลกผู้มุ่งต่อรรตธรรม ไม่ฟุ้งเพื่อเพื่อเติม ไม่ให้กิเลสเข้ามาติดตลาด พระองค์หนึ่งครูบา- อาจารย์องค์หนึ่งตายนี้ กิเลสเข้าไปติดตลาด หา รายได้รายร่ำรายรวบรอบกายทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกจริต ไปเสียแทบทั้งนั้น ไม่ค่อยจะมีสุจริตจิตเป็นอรรถ เป็นธรรมอะไรเลย อาศัยศาสนาอาศัยครูบาอาจารย์ แต่ละองค์ตายนั้นล่ะ จะหาทางรอบกาย กิเลสติด ตลาดแหลกหมด เรากลัวมากที่สุดอันนี้ เราจึงกั้น- กางเอาไว้ เพราะฉะนั้นเวลาเราตายนี้เราก็ประกาศ ก้องไว้แล้ว ให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลายทราบทั่วกัน”

ความหมายในเชิงพระพุทธศาสนา

ของการสร้างจิตกาธาน

เมรุพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร

พระธรรมวิสุทธิมงคล

(หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

.....

๑. ลักษณะของเมรุเป็นรูปสี่เหลี่ยมทรงกลม ๓ ชั้น ความสูงจากพื้นถึงพื้นบนสุด ๓.๘๐ เมตร หมายถึง มงคล ๓๔ ประการ ชั้นทั้ง ๓ หมายถึง เจตีย์ เป็นเครื่องหมายแสดงถึงการสักการบูชา ซึ่งผู้ที่คู่ควรแก่เจตีย์ ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระปัจเจก- พุทธเจ้า พระอรหันตสาวก พระเจ้าจักรพรรดิ

ฐานเจตีย์ชั้นที่ ๑ หมายถึง ศิล มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๐ เมตร ล้อมถึง “กรรมฐาน ๔๐”

ฐานเจตีย์ชั้นที่ ๒ หมายถึง สมภา มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓๒ เมตร ล้อมถึง “อาการ ๓๒”

ฐานเจตีย์ชั้นที่ ๓ หมายถึง ปัญญา มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๖ เมตร ล้อมถึง “โลภสญญาณ ๑๖”

ชั้นบนสุด วางเตาเผาลักษณะเรียบง่าย ผนัง ทำด้วยอิฐ เตานี้จะอยู่กึ่งกลางพอดี เพื่อสื่อถึง ความหมายว่า องค์หลวงตาได้บำเพ็ญเพียรจนบรรลุ

ธรรมชั้นสูงสุด ได้สละวิมุตติธรรม เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานโดยแท้

๒. บันไดทางขึ้น

ชั้นที่ ๑ ขึ้นไปชั้นที่ ๒ มีทางขึ้น ๔ ด้าน หมายถึง อริยสัจ ๔ หัวเสา มี ๑๓ เหลี่ยม ๒ ด้าน แทนหมวดธรรม “ธุดงค์วัตร ๑๓” หัวเสากลม ๒ ด้าน แทนหมวดธรรม “โยนิโสมนสิการ” แต่ละ ทางมีขั้นบันได ๗ ชั้น หมายถึง “โพชฌงค์ ๗”

ชั้นที่ ๒ ขึ้นไปชั้นที่ ๓ มี ๒ ทาง หมายถึง โลภยธรรม กับ โลภุทธธรรม

๓. ส่วนยอด คือ จิตกาธาน หมายถึง วิมุตติ หลุดพ้น มีความกว้าง ๑.๖๐ เมตร ยาว ๒.๔๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร จำนวนอิฐประสาน ๘๔๒ ก้อน อิฐทนไฟ ๖๕๓ ก้อน

๔. กลด มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๘.๓๐ เมตร สูงจากยอดก้านกลางลงมาถึงดุมตรงกลางกลด ๙๘ เซนติเมตร ก้านของกลดทำด้วยสเตนเลส ดุมทำ ด้วยไม้ชิงชัน ก้านกลดตัวยาวมี ๔๒ ซี่ และตัวสั้นมี ๔๒ ซี่ ทำจากไม้ตาลโดนดซึ่งมีคุณสมบัติเบาและ เหนียว คลุมด้วยผ้ามุ้งสีกรัก ประดับรอบกลดด้วย ดอกไม้ ๒ ชนิด คือดอกกรักสีขาวและดอกกระดังงา สีเหลือง น้ำหนักรวมเมื่อประดับตกแต่งรอบตัวกลด แล้วประมาณ ๘๐๐ กิโลกรัม ใช้เวลาทำ ๑๗ วัน แล้วชักรอกกลดขึ้นไปประดิษฐานเหนือจิตกาธาน ขององค์หลวงตาคล้ายกับเมรุของท่านพระอาจารย์- ผืน อาจาโร

๕. พิน ใช้ไม้จิก (ไม้เต็ง) ๑๔๙ ท่อน มีขนาด ๔ x ๔ นิ้ว ยาวท่อนละ ๕๐ เซนติเมตร การที่ คณะศิษยานุศิษย์พร้อมใจกันเลือกต้นจิกมาทำเป็น ท่อนพินถวายในพิธีครั้งนี้ก็เนื่องจากคำปรารภ ขององค์หลวงตาว่า

“พิน (เผาศพท่านพระอาจารย์ปัญญา) ดีทั้ง นั้นนะ เราไปดูจนกระทั่งพินเป็นยังงี้ มันแสดง เกี่ยวกับอัฐิ .. ถ้าพินดีไฟกล้าดีนี้อัฐิสดใส ถ้าพิน ไม่ดีไฟไม่ดีอัฐิจะเศร้าๆ หมองๆ ดำๆ มันขึ้น อยู่กับไฟ อย่างของผู้เฒ่าแม่แก่เวลานั้น อัฐิกลายเป็น พระธาตุแต่ไม่ใสแจ๋ว เราเองเป็นคนสั่งให้เขาโกย ออกทั้งหมด ดอกไม้เต็มไปหมดเลยมองไม่เห็น พิน เห็นแต่คว้นขึ้นมา ไฟไม่ส่งเปลวสักทีมันเป็นยังงี้ เลยสั่งเขามาเดี๋ยวนี้ โกยออกให้หมด มันเราสั่งเองนะ เมรุมีแต่ดอกไม้ทั้งนั้นไม่มีพิน บอกโกยออกให้หมด เอาขึ้นเลย สั่งเด็ดขาดเสียด้วยนะ โอ๊ย ขนออกมี ตั้งแต่ดอกไม้ พินจนไม่มี ถึงเผาไหม้ก็ทำตาม พิน ก็ไม่ได้คัดเลือกด้วยดี เอาพินอะไรๆ มาใส่สุมสัสมั่วๆ เวลาอัฐิออกมา ผู้เฒ่าแม่แก่เวลานี้เป็นพระธาตุๆ แต่ที่จะสดใสไม่ค่อยสดใส มันบอกอยู่ในพินในไฟ

จากนั้นมาก็คือเป็นบทเรียน หลวงพ่อตัน (วัดป่า- ดานศรีสำราญ อ.พรเจริญ จ.หนองคาย) เราเป็นคน ก้าขับไว้เลยตั้งแต่ต้น ให้ไปหาพินดีๆ มา พวกไม้เต็ง ไม้รั้ง ไม้ประเภาที่เป็นไฟกล้าแข็งดี ให้เอาพิน ประเภทนั้นมา เช่น พวกไม้เต็งไม้รั้ง ไม้ยูงในนี้เราก็มี ไม้ที่มันเป็นไฟกล้าแข็งมี คือพินมีไม้หลายประเภทนะ ถ้าพินไม่ดีไฟก็ไม่ดี อัฐิเป็นเศร้าๆ หมองๆ ขึ้นอยู่กับ ไฟ หลวงพ่อตันเราไปสั่งเลย กำกับท่านทูย สั่งท่านทูย ให้ไปตรวจพินให้ดี อย่าเอาใครมาเป็นผู้รับผิดชอบ ในศพหลวงพ่อตัน มอบให้ท่านทูยเป็นผู้รับผิดชอบ เรื่องพินสำคัญมากนะ ให้ไปหาคัดเลือกพินดีๆ มา เราก็มั่นใจ ก็ดี เพราะก่อนจะเผา เราก็ได้ไปดูพิน หมดแล้ว เป็นพินได้มาตามที่เราลัง ไม้ประเภา นั้น ดีอยู่”

คณะศิษยานุศิษย์ต่างพร้อมใจกันนำไม้จิก หรือไม้เต็งทำเป็นท่อนๆ ขนาดเท่าๆ กัน และใช้ กระดาษทรายขัดอย่างประณีตให้เนื้อไม้หมดเลี่ยน เนียน แลดูสวยงามจับแล้วสบายมือ อนึ่ง ต้นจิก ตามพุทธประวัติได้บันทึกไว้ว่า หลังจากพระพุทธ- เจ้าประทับอยู่โคนต้นโพธิ์และต้นไทรแห่งละ ๗ วันแล้ว จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินประทับอยู่โคน ต้นจิกอีก ๗ วัน ในขณะที่ประทับอยู่ที่นี่ มีฝนตก หนักติดต่อกันหลายวัน พญานาคชื่อมจลินท์เห็น ดั่งนั้นจึงออกมาขุดเป็นวงและแผ่พังพานปรก พระองค์ไว้

๖. ทิศทางของเมรุ กำหนดจากแนวทิศตะวันตก- ออกไปทางทิศตะวันตก บันไดทางขึ้นอยู่ทางทิศ ตะวันตกโดยยึดแนวศาลานอกเป็นหลัก

๗. การประดับเครื่องสดตกแต่งรอบจิตกาธาน อย่างประณีตด้วยหยวกกล้วยแคะสลักกลดลาย (แหงหยวก) โดยช่างจากสำนักพระราชวัง ออกแบบ ด้วยแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างศิลปะพื้นบ้าน อีสานกับราชสำนัก โดยจัดทำจิตกาธาน ๒ ลำรับ คือ

ลำรับที่ ๑ จิตกาธานเบญจาทรงบุษบกยก ยอดห้าชั้น ใช้สำหรับประดิษฐานโกศลงใน อันเป็น เครื่องประกอบสมณศักดิ์ชั้นธรรมฝ่ายวิปัสสนาธุระ ลำรับที่ ๒ เป็นจิตกาธานสำหรับใช้ในพิธี พระราชทานเพลิงฯ (จริง) เรียกตามภาษาช่างว่า “หยวกร้านม้า” ซึ่งรูปแบบที่นำมาใช้นี้มีมาตั้งแต่ สมัยโบราณ เมื่อมีการเผาศพจะต้องประกอบร้านม้า ขึ้น เพื่อเรียงพินและตั้งหีบศพสำหรับเผาในป่าช้า หรือในวัด หากแต่ในปัจจุบันมีการทำเตาหรือเมรุ ถาวรขึ้น “หยวกร้านม้า” จึงหายไปเป็นที่สุด

ดังนั้น เมื่อมีการออกแบบเครื่องสดประดับ จิตกาธานในงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร องค์หลวงตาเช่นนี้ จึงถือเป็นการฟื้นฟูรูปแบบเครื่อง-

สดระดับจิตกาธานในงานส่งสักการะพระเถระชั้นผู้ใหญ่ผู้มีมหากรุณาธิคุณต่อแผ่นดินขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งรูปแบบเช่นนี้หาเคยพบมิได้แล้วในสมัยปัจจุบัน

สำหรับรูปแบบการแกะสลักของอ่อนประดับจิตกาธานในครั้งนี้ ได้ออกแบบการแกะสลักดอกบัวหลวงสีขาวจากมะละกอดิบจำนวน ๓๐ ดอก ใช้ประดับบริเวณจิตกาธาน เพื่อแสดงสัญลักษณ์ถึงความบริสุทธิ์ของพระสายกรรมฐาน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เข้าร่วมงานร่วมถวายมะละกอดิบ ซึ่งเป็นพืชผักที่มีปลูกไว้แทบทุกบ้านและสามารถหาได้ในท้องถิ่นอีสาน จากนั้นจะแกะสลักมะละกอบเป็นรูปดอกบัวหลวงดอกบาน (เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑๐-๑๒ นิ้ว) ดอกแยมและดอกตูม ส่วนใบแกะสลักจากเปลือกมะละกอดิบ

ตาข่ายดอกไม้ประดิษฐ์จากดอกกรักสดทั้งหมด ๑๓๐ กิโลกรัม และดอกขาประดิษฐ์จากกล้วยไม้สีขาวประมาณ ๓,๕๐๐ ดอก

ลายตาข่ายดอกไม้สด ใช้ลายอกแมงมุม ติดล้อมสี่เงินห้ากลีบ

สำหรับแผงตาข่ายประดับจิตกาธาน มีขนาดต่างๆ ดังนี้

ความยาว ๘๐ เซนติเมตร จำนวน ๑๐ แผง

ความยาว ๑๐๐ เซนติเมตร จำนวน ๖ แผง

ความยาว ๑๓๕ เซนติเมตร จำนวน ๔ แผง

ดอกไม้ประดิษฐ์ โคมญี่ปุ่นแขวนตามระยะของแผงตาข่ายจำนวน ๒๔ โคม ใช้ดอกทวดเหียบแบบประจํามุมประดิษฐ์ด้วยดอกกล้วยไม้สีขาวและสีเหลืองจำนวน ๒๔ ดอก

การบรรพชาอุปสมบท ในงานพระราชทานเพลิงฯ

คณะกรรมการจัดงานฯ เห็นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีจิตศรัทธาในสายกรรมฐานเข้าบรรพชาอุปสมบทบูชาพระคุณเนื่องในงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตา โดยน้อมนำเอาเหตุการณ์ครั้งอดีตเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ ในงานประชุมเพลิงของหลวงปู่ฉันท วัดป่าตึก ซึ่งจัดให้มีพิธีบรรพชาอุปสมบทมาก่อนแล้ว ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ คำปรารภที่องค์ท่านเมตตากล่าวไว้โดยยกหลวงปู่สี กุศลธโร วัดเกษรศีลคุณธรรมเจดีย์ (วัดภูผาแดง) จ.อุดรธานี มาเป็นเหตุว่า

“ธรรมลีนีนี้เป็นเศรษฐีธรรมมานานนะ ดิฉันสอยห้อยตามเราตั้งแต่บวช พอบวชเสร็จดิฉันเราไปเรื่อยเลย ไปที่ไหนดิฉันสอยห้อยตามตลอดคือธรรมลีนีมาอยู่ที่นี่ก็มาด้วย ไปไหนดิฉันไปเรื่อยเลย ออกจากนี้

ก็ไปอยู่ผาแดง”

“เราเรียกแต่ธรรมลีนี เหมือนปลิงนะธรรมลีนีเกาะติดบีบดึงไม่ออกเลย วันนั้นเป็นวันเผาศพพ่อแม่ครูจารย์ ธรรมลีนีบวชวันนั้นละ วันถวายเพลิงพ่อแม่ครูจารย์มัน บวชในวันนั้นหลายองค์ แต่นอกนั้นยังเหลือหรือไม่เหลือก็จำไม่ได้ จำได้ธรรมลีนีองค์เดียวที่บวชในวันเผาศพหลวงปู่ฉันท เราไปกับท่านเจ้าคุณอุปัชฌาย์เรานี้ละ บวชในวันนั้นมากนะ วันเผาศพพ่อแม่ครูจารย์มัน บวชวันนั้นหลายองค์ บวชแล้วติดตามเราไปเรื่อย ไม่ยอมปล่อยเลยนะ พอบวชแล้วเราก็ก็นอน แล้วติดตามตลอด”

การบรรพชาอุปสมบทเนื่องในงานพระราชทานเพลิงนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีอันดีงามและสืบสานศาสนทายาทสายกรรมฐานให้ดำรงอยู่ต่อไป ดังคติแบบอย่าง ที่หลวงปู่สี กุศลธโร ได้ดำเนินมา คณะกรรมการจัดงานฯ จึงไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น แต่จะเข้มงวดในเรื่องคุณสมบัติผู้ขอรับการบรรพชาอุปสมบท และมีเงื่อนไขเพิ่มเติมอีกด้วยว่า จะต้องดำรงสมณเพศอย่างน้อยถึงวันออกพรรษา (๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔) แม้กระนั้นก็มีผู้ขอสมัครทั้งสิ้นถึง ๒๙๒ ราย แต่ที่ผ่านเกณฑ์การเข้าศึกษาอบรม (เข้านาค) ตามข้อกำหนดของโครงการเป็นพระภิกษุจำนวน ๒๔๕ รูป สามเณร จำนวน ๖ รูป รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๕๑ รูป มีกำหนดการ ดังนี้

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๓๐ น. มีพิธีบรรพชานาคเป็นสามเณรทั้งสิ้นจำนวน ๒๕๑ รูป ณ ศาลานอก วัดป่าบ้านตาด โดยพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จันทพิโก) เป็นพระอุปัชฌาย์

วันที่ ๑-๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุจำนวน ๒๔๕ รูป โดยกระจายกันไปอุปสมบทตามวัดต่างๆ จำนวน ๕ วัด ได้แก่ วัดโพธิ์สมภรณ์ อุดรธานี วัดป่าสุทธาวาส สกลนคร วัดปากกละทอน อุดรธานี วัดป่าศรีธาตถาวาย อุดรธานี วัดป่านาแอ่งญาณสัมปันโน อุดรธานี

การเตรียมความพร้อม ดูแลสุขภาพประชาชน

การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนจำนวนมากที่เดินทางมาในงานคณะกรรมการจัดงานฯ ได้จัดให้มีการรักษาพยาบาล การสุขาภิบาล อาหาร น้ำดื่ม ห้องสุขา และการกำจัดขยะ เพื่อป้องกันโรคติดต่อ โดยจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่และระดมทีมแพทย์พยาบาลกว่า ๕๐๐ คน จากโรงพยาบาลศรีนครินทร์ ขอนแก่น

โรงพยาบาลค่ายประจักษ์ศิลปาคม อุดรธานี โรงพยาบาลหนองบัวลำภู โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี โรงพยาบาลกรุงเทพ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น โรงพยาบาลบึงโขงหลง บึงกาฬ โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งหมดในจังหวัดอุดรธานี โดยตั้งจุดบริการรักษาพยาบาลจุดใหญ่ ๙ จุด มีหน่วยพยาบาลย่อยเคลื่อนที่อีกประมาณ ๑๐๐ หน่วย เพื่อเข้าไปดูแลทั้งพระภิกษุสงฆ์และประชาชนรอบบริเวณวัด นอกจากนี้ยังมีรถพยาบาลฉุกเฉิน ๒๐ คัน และได้เตรียมเฮลิคอปเตอร์ไว้อีก ๓ ลำ เพื่อใช้เคลื่อนย้ายผู้ป่วยทางอากาศกรณีจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งได้ตั้งโรงพยาบาลสนาม ๑ แห่ง ที่โรงเรียนบ้านตาด มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทุกสาขาพร้อมอุปกรณ์การแพทย์ขั้นสูง มีเตียงรองรับผู้ป่วย ๑๐ เตียง มีแพทย์ประจำการตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยให้โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีเป็นโรงพยาบาลหลักในการรับส่งต่อผู้ป่วยเข้ารับรักษาตัว สำหรับการดำเนินการเหล่านี้เปิดบริการถึงวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นการดูแลรักษาฟรีไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

เครื่องไทยทานและของที่ระลึก

คณะศิษยานุศิษย์ผู้มีจิตศรัทธาได้ช่วยกันจัดเตรียมเครื่องไทยทานและของที่ระลึกขึ้นเป็นพิเศษเนื่องในงานพระราชทานเพลิง แม้จะมีระยะเวลาเพียง ๑ เดือน ก็ได้พยายามจัดเตรียมกันอย่างเต็มที่และดีที่สุดตามกำลังความสามารถ เพื่อถวายบูชาพระคุณองค์หลวงตา ของที่ระลึกเหล่านี้มีจำนวนมากและหลายประเภท อาทิ รูปภาพ หนังสือ แผ่นซีดีและดีวีดีพระธรรมเทศนาขององค์หลวงตา ผ้าขาว ผ้าไตรจีวร ยารักษาโรค เป็นต้น ซึ่งบางส่วนก็ทยอยแจกตั้งแต่ช่วงต้นของงานเรื่อยมา อีกส่วนหนึ่งก็เตรียมไว้เพื่อถวายแก่พระสงฆ์สามเณรและแจกจ่ายประชาชนที่มาร่วมในวันพระราชทานเพลิง ซึ่งก็ได้รับแจกกันอย่างถ้วนหน้า หากจะมีตกหล่นบ้างก็เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

สำหรับหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตาฉบับสมบูรณ์นั้น ทางสำนักพระราชวังและคณะกรรมการจัดงานฯ มีความเห็นพ้องกันว่า เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา ปฏิปทา ธรรมะ ข้อวัตรปฏิบัติ การส่งเคราะห์โลก ตลอดจนจรรยาบรรณทุกขั้นตอน จึงควรจัดทำขึ้นภายหลังจากงานพระราชทานเพลิง โดยกำหนดในเบื้องต้นว่า ให้แล้วเสร็จเข้าสู่กระบวนการพิมพ์

ภายในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมเป็นเจ้าของจัดพิมพ์หนังสือได้ และต้องไม่มีการจำหน่ายแต่อย่างใด วัตถุประสงค์การจัดพิมพ์เพื่อแจกเป็นธรรมทานตามปฏิปทาที่องค์หลวงตาพาดำเนินมา และเนื่องจากการพิมพ์มีจำนวนจำกัด คณะกรรมการจัดทำหนังสืออนุสรณ์ฯ จะพิจารณาจัดให้กับวัด ห้องสมุด ในสถานศึกษา หน่วยราชการ สถานทูตและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นลำดับแรก แล้วจึงจะแจกจ่ายให้กับประชาชนที่แสดงความประสงค์ต่อไป

คลื่นมหาชนจากทุกสารทิศ หลั่งไหลเข้าวัดป่าบ้านตาด

เมื่อองค์หลวงตาส่งสาร เหตุการณ์ก็เป็นไปตามที่ทุกคนคาดหมาย คือพุทธศาสนิกชนจากทั่วทุกสารทิศทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ต่างเดินทางมาที่วัดป่าบ้านตาดอย่างเนืองแน่นกว่างานครั้งใดๆ ที่เคยจัดมา ทั้งนี้เพื่อรอคอยวันงานพระราชทาน-

เพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตา ศาลาบำเพ็ญกุศลต้องสร้างบันไดชั่วคราวเพิ่มอีก ๒ ด้าน ที่จอดรถต้องสร้างเพิ่มอีกเป็นระยะทางไกลออกไปนับสิบกิโลเมตร โรงทานโดยรอบต้องย้ายออกไปจากบริเวณปะรำพิธี ศาลานอกห้ามใช้เป็นที่พักผ่อนเนื่องจากต้องใช้สถานที่จัดเป็นที่นั่งในพิธี กำแพงวัดด้านข้างต้องทาสีเป็นช่องประตูเพิ่มขึ้นเพื่อให้สะดวกต่อการเข้าออก มีการทำบันไดขึ้นลงจำนวนมากรอบกำแพงวัด ผู้คนจำนวนมากศาลต่างจับจองสถานที่ปูเสื่อ ทางเดินที่เต็มไปด้วยรอยเท้า มีการปรับถนนให้รถยนต์สามารถเข้าออกได้ชั่วคราวเพิ่มขึ้นอีกหลายเส้นทาง แม้เพิ่มพื้นที่จอดรถมากเพียงใดก็ยังไม่เพียงพอ ผู้คนจำนวนมากเดินไปมาเต็มพื้นที่จนแทบหาที่วางไม้ได้ บริเวณศาลาการเปรียญชั้นบน (ศาลาใน) เนืองแน่นไปด้วยผู้คนต่อแถวยาวไปถึงหน้าวัดร่วม ๗๐๐ เมตร เพื่อเข้ากราบพระสรีระสังขารองค์หลวงตาดตลอดทั้งวัน ส่วนในตอนค่ำคืนประชาชนก็พักผ่อนตามสถานที่ต่างๆ ทั่วบริเวณโดยไม่มีเด่นที่กันยุง ไม่มีที่คลุมกันน้ำค้าง แต่ทุกคนก็ไม่ถือเป็นอุปสรรค ทำให้ผู้ที่มาพบเห็นเกิดความปลื้มปิติ เกิดศรัทธาเอื้อเฟื้อต่อกัน เกิดกำลังใจเกิดความสามัคคีรักใคร่ปรองดอง เสมือนญาติพี่น้องใกล้ชิดที่ขาดหลักใจเดียวกัน บรรยาการที่มีอารมณ์เศร้าโศก สูญเสียว่าเหวร่วมเป็นหนึ่งเดียวกันนี้จะตราตรึงอยู่ในดวงใจของทุกๆ คนอย่างมิรู้ลืม

เคลื่อนพระสรีระสังขารสู่จิตกาธาน

เช้าตรู่วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลาประมาณ ๐๔.๓๐ น. พระภิกษุสงฆ์ทั้งธรรมยุตและมหานิกายกว่า ๗,๐๐๐ รูป ได้พร้อมเพรียงกันประชุมลงโบสถ์ ฟังสวดพระปาฏิโมกข์ ณ บริเวณศาลาการเปรียญภายในวัดแน่นขนัดเต็มทั้งชั้นบนและชั้นล่าง ขยายออกไปทั่วบริเวณโดยรอบ นับเป็นอุโบสถครั้งสำคัญยิ่งคราวหนึ่งที่พระสงฆ์จำนวนมากทั้ง ๒ นิกายมาร่วมกันทำสังฆกรรม สิ่งนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าองค์หลวงตาเป็นที่เคารพสักการะเทิดทูนยิ่งเป็นเสาหลักแห่งวงการมุลานและคณะสงฆ์ไทย เป็นปูชนียบุคคลของชาติ และเป็นพระอรหันต์แห่งประวัติศาสตร์ผู้หาได้ยากยิ่งในโลก

เวลา ๐๙.๓๐ น. ที่ชั้นบนศาลาการเปรียญ พระภิกษุสงฆ์วิสุทธินิคม (หลวงปู่แบน ธนากโร) เจ้าอาวาสวัดอภัยนุราช อ.โคกศรีสุพรรณ จ.สกลนคร เป็นประธานสงฆ์นำศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ร่วมกันกล่าวคำขอขมาองค์-

กำหนดการงานพระราชทานเพลิง

พระสรีระสังขารพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

ณ เมรุชั่วคราว วัดเกษรศีลคุณ (วัดป่าบ้านตาด) อ.เมือง จ.อุดรธานี

วันที่ ๓-๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

วันพฤหัสบดีที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เวลา ๐๗.๐๐ น. พระสงฆ์-สามเณรออกรับบิณฑบาต ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์-สามเณร

เวลา ๑๙.๐๐ น. ทำวัตรเย็น แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

พระสงฆ์ ๑๐ รูป พิจารณาผ้าบังสุกุล

เจ้าภาพถวายเครื่องไทยธรรม / พระสงฆ์อนุโมทนา

วันศุกร์ที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เวลา ๐๗.๐๐ น. พระสงฆ์-สามเณรออกรับบิณฑบาต ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์-สามเณร

เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ทั้งนั้นพร้อมกัน ณ ศาลาการเปรียญ

พระสงฆ์ทั้งนั้นประกอบพิธีขอขมาต่อพระสรีระสังขาร

พระเดชพระคุณพระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

อัญเชิญโกศพระสรีระสังขารพระธรรมวิสุทธิมงคลจากศาลาการเปรียญ

ขึ้นสู่จิตกาธาน

เวลา ๑๙.๐๐ น. ทำวัตรเย็น แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

พระสงฆ์ ๑๐ รูป พิจารณาผ้าบังสุกุล

เจ้าภาพถวายเครื่องไทยธรรม / พระสงฆ์อนุโมทนา

วันเสาร์ที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เวลา ๐๗.๐๐ น. พระสงฆ์-สามเณรออกรับบิณฑบาต ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์-สามเณร

เวลา ๑๓.๐๐ น. แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

พระสงฆ์ทั้งนั้นพิจารณาผ้าบังสุกุล / พระสงฆ์อนุโมทนา

พระราชคณะพิจารณาผ้าไตรประทานจากสมเด็จพระญาณสังวร

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเข้าพลับพลา

ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร ที่จิตกาธานรอบโกศพระสรีระสังขาร

พระสงฆ์ ๑๐ รูปบังสุกุล

พิธีพระราชทานเพลิง

เวลา ๑๗.๔๕ น. ประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จฯ กลับ

วันอาทิตย์ที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เวลา ๐๖.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหาร ๓ หาบ (ของหลวง)

เวลา ๐๗.๐๐ น. พระสงฆ์ออกรับบิณฑบาต ฉันทภัตตาหารเช้า

หลวงตาโดยพร้อมเพรียงกัน เฉพาะฝ่ายบรรพชิตมี พระภิกษุสามเณรทั้งธรรมยุตและมหานิกายจำนวน กว่า ๘,๐๐๐ รูป

ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ได้เสด็จจากพระตำหนักภายในวัดเข้าร่วมพิธีด้วย โดยทรงเป็นประธานนำศิษยานุศิษย์ฝ่ายคฤหัสถ์กล่าว สมาทานศีล ๕ แล้วกล่าวคำขอมาต่อองค์หลวงตา โดยพร้อมเพรียงกัน จากนั้นทรงเป็นประธานพิธี อัญเชิญพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาจากศาลาการเปรียญขึ้นสู่จิตกาธาน ณ เมรุชั่วคราว เพื่อรอพระราชทานเพลิงในวันรุ่งขึ้น ในการอัญเชิญหีบบรรจุพระสรีระสังฆารองค์หลวงตา เริ่มจากพระสงฆ์ตัวแทนวัดป่าบ้านตาดเป็นผู้อัญเชิญแล้วส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนจากตชด.๒๔ ค่ายเสนีย์รณยุทธ จากนั้นเมื่อขบวนเข้าสู่บริเวณเมรุชั่วคราวแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งถวายคืนพระสงฆ์ตัวแทนวัดป่าบ้านตาดอีกครั้งเพื่ออัญเชิญหีบบรรจุพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาขึ้นสู่จิตกาธานต่อไป

ขบวนอัญเชิญหีบบรรจุพระสรีระสังฆารองค์หลวงตานำโดยพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จันททีโป) วัดโพธิสมภรณ์ อ.เมือง จ.อุดรธานี หลวงปู่บุญมี ปิฎกธโน วัดป่าบ้านนาคุณ อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี พระภวนาวิสุทธิญาณเถร (หลวงปู่แบน ธนากโร) วัดดอยธรรมเจดีย์ อ.โคกศรีสุพรรณ จ.สกลนคร หลวงปู่ลี กุศลโร วัดเกษรศีลคุณธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง) จ.อุดรธานี และพระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก วัดป่าเนาคำน้อย อ.นาแก จ.อุดรธานี ตามด้วยพระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่พรรษาสูงกว่า ๔๐ พรรษา และคณะสงฆ์จากวัดป่าบ้านตาด สำหรับรูปภาพองค์หลวงตาในขบวนอัญเชิญเป็นภาพในอิริยาบถนั่งสมาธิซึ่งถ่ายไว้ตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ตามด้วยขบวนพัดยศและสมณศักดิ์ชั้นธรรม มีพระอาจารย์สุดใจ ทันตมโน รักษาการเจ้าอาวาสวัดป่าบ้านตาดนำขบวน

เมื่อขบวนเคลื่อนออกจากศาลาการเปรียญราว ๕๐ เมตร มาถึงหน้าพระตำหนัก สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเข้าร่วมขบวนโดยมีพระประสงฆ์ขอตามแถวต่อจากคณะพระเถระ นำหน้าหีบบรรจุพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาที่เป็นโลงไม้ทองแกะสลักรูปดอกบัว โดยในช่วงนี้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ๘ นาย เป็นผู้อัญเชิญ ตามด้วยคุณแม่จันดี โลหิตดี และคุณแม่สุวรรณ โลหิตดี น้องสาวขององค์หลวงตา ปิดท้ายที่ขบวนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ โดยตลอด ๒ ข้างทางที่ขบวนเคลื่อนผ่าน มีพระสงฆ์สามเณรยืน

พนมมือตั้งแถวยาวเหยียดตั้งแต่บริเวณทางขึ้นศาลาใน ต่อเนื่องไปจนถึงบริเวณหน้าเมรุ ทางฝั่งขวา สำหรับประชาชนที่นั่งพนมมือกันอยู่ ๒ ข้างทาง เมื่อขบวนเคลื่อนไปถึงหน้าเมรุ เจ้าหน้าที่ทหารอากาศโยธิน กองบิน ๒๓ เครื่องแบบเต็มยศ ๓๐ นาย ยืนประจำการรอบเมรุ การเคลื่อนขบวนไม่มีการเดินรอบเมรุ ๓ รอบตามแบบประเพณีทั่วไป เนื่องจากองค์หลวงตาเคยบอกไว้ว่า **“เราจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว”** คณะศิษยานุศิษย์จึงเห็นพ้องต้องกันว่า ขออัญเชิญพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาขึ้นสู่จิตกาธานโดยไม่มีการเวียนรอบเมรุ

ขณะขบวนเคลื่อนผ่าน ศิษยานุศิษย์และศรัทธาสาธุชนต่างเปล่งเสียง **“สาธุ”** ดังกระหึ่มต่อเนื่องตลอดทาง ภาพแห่งความอาลัยอาวรณ์ของประชาชนผู้มีใบหน้ามองไปด้วยน้ำตาพบเห็นได้ตลอดทางเคลื่อนขบวน และในเวลาเดียวกันแสงแดดที่กำลังแผดจ้าก็กลับร่มเย็นเพราะมีเมฆปกคลุมและมีลมพัดเย็นสบายตลอดเวลาแห่งการเคลื่อนขบวน หมู่สรรพสัตว์น้อยใหญ่ภายในวัดซึ่งมีทั้งกระรอกขาว ไก่ป่า นกยูง และนกเขา ซึ่งตามปกติเคยตื่นกลัวผู้คน กลับพากันออกมาส่งเสียงร้องดังสนั่น โดยเฉพาะฝูงนกยูงพากันออกจากเขตสงฆ์มาปรากฏตัว ส่งเสียงร้องดังกังวานไปทั่วบริเวณประหนึ่งนัดหมายกันออกมาแสดงความเคารพองค์หลวงตาเป็นครั้งสุดท้าย

เวลา ๑๙.๐๐ น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จเป็นการส่วนพระองค์ไปในพิธีบำเพ็ญพระกุศลถวายพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาที่บริเวณเมรุ ทรงร่วมสวดมนต์ทำวัตรเย็นและสดับเทปบันทึกเสียงพระธรรมเทศนาองค์หลวงตาโดยมีท่านพระอาจารย์ปริดา ฉันทโก (พระอาจารย์พุย) วัดป่าดานวิเวก อ.โซ่พิสัย จ.บึงกาฬ เป็นประธานสงฆ์ และท่านพระอาจารย์เมือง พลวัฑฒ์ วัดป่าแม่ฉิมมาวส อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ เป็นองค์ถวายศีล จากนั้นโปรดให้ผู้แทนพระองค์ประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชาภัณฑ์เทศน์ และให้ผู้แทนพระองค์ทอดผ้าไตร พระสงฆ์สดับปกรณ์ พระสงฆ์ถวายอดิเรก จากนั้นทรงกราบพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาแล้วเสด็จกลับ ประชาชนที่เฝ้ารับเสด็จถวายพระพรทรงพระเจริญ

พระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆาร ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นวันแห่งประวัติศาสตร์ที่หลอมรวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

และผู้มีศรัทธาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เฝ้ารอคอยงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังฆารองค์หลวงตา พระมหาเถระองค์สำคัญซึ่งเป็นหลักของพระกรรมฐานศิษย์หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ผู้ทรงคุณูปการอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติ กอบกู้วิกฤติเศรษฐกิจจนพ้นภัย ความเมตตาอันบริสุทธิ์เป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ดึงดูดจิตใจของชนทุกชาติชั้นวรรณะ เกิดความเลื่อมใสศรัทธายิ่งนัก เมื่อองค์ท่านละสังขารจึงมีพระภิกษุสามเณรและประชาชนมาร่วมงานจำนวนมากเป็นประวัติการณ์

ปวงประชาที่มาร่วมงานต่างมีใบหน้าโศกสลดด้วยความศรัทธาอาลัยในองค์หลวงตา เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าองค์หลวงตาเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยการบำเพ็ญธรรม บรรลุดุธรรม และเผยแผ่หลักธรรม คำสั่งสอนสู่ชาวพุทธทั่วประเทศ และยังส่งเคราะห์-โลกช่วยเหลือสรรพชีวิตที่ยากไร้ สร้างคุณประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองมากมายมหาศาลโดยเฉพาะโครงการผ้าป่าช่วยชาติที่ดึงดูดประชาชนให้หันมาสนใจธรรมะ

ณ วันที่ ศรัทธามหาชนจากทั่วสารทิศหลั่งไหลมาที่วัดอย่างมิขาดสาย ส่วนหนึ่งปักหลักค้าง-แรมอยู่รอบบริเวณวัดที่จัดเตรียมสถานที่รองรับไว้เป็นจำนวนมาก พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานพิธีอันยิ่งใหญ่ ส่วนใหญ่อยู่ในชุดปฏิบัติธรรม นุ่งขาวห่มขาว นอกจากมีการจัดเตรียมสถานที่ให้พักแรมแล้ว ยังเตรียมความพร้อมทุกๆ ด้านกระจายไปตามจุดต่างๆ อีกด้วย

ประชาชนจำนวนมากเดินทางมาโดยรถยนต์ ทำให้การจราจรบนถนนทุกสายที่มุ่งหน้าสู่วัดป่าบ้านตาดติดขัดเป็นอย่างมากแม้ได้จัดเตรียมรองรับไว้ก็ตาม บริเวณวัดจึงแน่นขนัดไปด้วยประชาชนนับล้านคน ทางวัดได้จัดกระบะไม้ไผ่โดยรอบเมรุชั่วคราวเพื่อประชาชนที่กระจายตามจุดต่างๆ จะได้ถวายเครื่องสักการะองค์หลวงตาอย่างทั่วถึง

เวลา ๐๙.๐๐ น. ผู้แทนพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ อัญเชิญ “ไม้จิก” ขึ้นวางที่จิตกาธาน

เวลา ๑๓.๐๐ น. พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จันททีโป) เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

เวลา ๑๕.๐๐ น. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเดินทางมาร่วมพิธี

เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินถึงเมรุชั่วคราววัดป่าบ้านตาด เสด็จฯ เข้าพลับพลาที่ประทับโดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์-

อัครราชกุมารี และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้า-
อติยาทรกิตติคุณเฝ้าฯ รับเสด็จ จากนั้นเสด็จขึ้นเมรุ
ทรงทอดผ้าไตรพระราชทาน ๑๐ ไตร ที่รอบโกศ
พระสรีระสังขาร

จากนั้นพระสงฆ์สมณศักดิ์ ๑๐ รูป ประกอบด้วย
สมเด็จพระมหาวิรวัตร วัดลัมพินธวัธ กรุงเทพฯ
สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
กรุงเทพฯ สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศวิหาร
กรุงเทพฯ พระพรหมวชิรญาณ วัดยานนาวา
กรุงเทพฯ พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
กรุงเทพฯ พระธรรมวรারণ วัดเครือวัลย์ กรุงเทพฯ
พระธรรมเจติยาจารย์ วัดพระศรีมหาธาตุ กรุงเทพฯ
พระธรรมบัณฑิต วัดพระรามเก้ากาญจนาภิเษก
กรุงเทพฯ พระธรรมดิลก วัดป่าแสงอรุณ ขอนแก่น
และพระญาณสิทธิอาจารย์ วัดสามัคคีอุปถัมภ์
บึงกาฬ ขึ้นบังสุกุล

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงหยิบบระทองข้าวตอกดอกไม้วางข้างโกศ
ทรงหยิบบูเพเทียน ดอกไม้จันทน์ ทรงจุดไฟ
และพระราชทานเพลิง

เสด็จพระราชดำเนินกลับในเวลา ๑๗.๔๕ น.

เวลา ๑๘.๑๐ น. พระเถรานุเถระที่เป็นศิษย์
ชั้นผู้ใหญ่ขององค์หลวงตาขึ้นวางไม้จิกจุดเพลิงบูชา
จากนั้นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี เสด็จขึ้นไปถวายพระเพลิงจริงตาม
ด้วยพระเถรานุเถระ โดยบุคคลทั่วไปวางไม้จิก
ลงในกระบะไม่ได้ขึ้นไปบนเมรุ ต่างอธิษฐาน-
จิตกราบพระสรีระองค์หลวงตาอยู่ด้านล่าง
โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี ประทับภายในพลับพลาพิธีตลอด
เวลา จนกระทั่งไฟมอดลงในราวเที่ยงคืน จึง
เสด็จกลับที่ประทับ

การเก็บพระอัฐิองค์หลวงตา

วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา ๐๓.๓๐ น.
คณะสงฆ์ ได้เคลื่อนย้ายหีบสแตนเลสรองรับ
พระอัฐิและพระอังคารขององค์หลวงตา ไปเก็บ
รักษาไว้ในกุฏิองค์หลวงตา โดยคล้องกุญแจ
ที่หีบทั้ง ๔ มุม มุมละ ๒ ลูก รวม ๘ ลูก และมีคณะ
พระภิกษุครูบาอาจารย์ ๘ รูป อาทิ พระอาจารย์
อินทร์ถวาย สันตุสสโก พระอาจารย์สุดีใจ ทันทมน
และพระสงฆ์จากวัดป่าบ้านตาด เป็นผู้รับผิดชอบ
ถือกุญแจรูปละดอกไม้วางกัน โดยมีหลวงปู่
บุญมี ปริบุญโณ และหลวงปู่สี กุศลโร เป็นประธาน
ที่ปรึกษาและผู้ควบคุมดูแลทั้งหมด มีกำลังตำรวจ
ทหารเฝ้ารักษาความปลอดภัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง

เวลาประมาณ ๐๗.๐๐ น. ภายหลังจากทรงบาตร

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารีได้เสด็จไปยังกุฏิองค์หลวงตา เพื่อ
ดูหีบที่บรรจุพระอัฐิและพระอังคารองค์หลวงตา
เมื่อเปิดหีบออก พระองค์ทรงสงวนน้ำที่ตำแหน่งเท้า
องค์หลวงตาเป็นครั้งสุดท้าย พบว่ายังมีควันกรุ่น
และไอร้อนปรากฏขึ้น ทรงทอดผ้าไตรพระราชทาน
๔ ชุด พระสงฆ์สวดบังสุกุล จากนั้นพระอาจารย์อินทร์-
ถวาย สันตุสสโก และพระอาจารย์สุดีใจ ทันทมน
ได้ร่วมกันเก็บอัฐิเพื่อบรรจุลงในโกศแก้ว

เวลา ๐๗.๓๐ น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเป็น
ประธานพิธีบังสุกุลภัตตาหารสามหอบ ฝ่ายสงฆ์มี
พระมหาเถระผู้ใหญ่ ๓ รูป คือ พระอุดมญาณโมลี
(หลวงปู่จันทร์ศรี จันททิโป) วัดโพธิสมภรณ์
จ.อุดรธานี พระเทพวรคุณ วัดบรมนิวาส กรุงเทพฯ
และพระราชสารโกศล วัดสารภณนิมิต จ.นครพนม
พระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก วัดป่านาคำน้อย
จ.อุดรธานี และพระสงฆ์จากวัดป่าบ้านตาด

การแบ่งและเก็บรักษาพระอัฐิหลวงตา

ที่ประชุมคณะสงฆ์มีมติให้แบ่งพระอัฐิของ
องค์หลวงตาให้กับวัดทั่วประเทศที่แสดงความ
ประสงค์ขอรับ โดยคณะกรรมการฯ ขอพระ-
ราชทานถวายแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬา-
ภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารีเป็นปฐมฤกษ์
ในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งทรงอยู่เฉยๆ
นั่งกลับกรุงเทพฯ ด้วยพระองค์เอง

จากนั้นคณะกรรมการฯ ได้จัดการแบ่งพระอัฐิ
และพระอังคารออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก เป็นส่วนสำคัญเก็บบูชาไว้เป็นส่วน
กลางในสถานที่ที่มั่นคงถาวรที่จะได้จัดสร้างขึ้นภายหลัง
ในระหว่างนี้ได้บรรจุลงในผอบทองคำรูป
ดอกบัวบานเก็บรักษาไว้ในตู้เซฟภายในกุฏิของ
องค์หลวงตา

สำหรับผอบทองคำนี้ คณะศิษย์ได้ร่วมกันจัด
สร้างขึ้นเป็นพิเศษเพื่อน้อมบูชาพระคุณองค์หลวงตา
ประกอบด้วยทองคำบริสุทธิ์ ๙๙.๙๙ % น้ำหนัก
๑,๓๕๒.๔ กรัม ส่วนฐานประดับเพชรนิลจินดา
มีลักษณะเป็นรูป “ดอกบัวหลวงบาน” ซึ่ง
หมายถึง องค์หลวงตา ดอกบัวมีความสูง ๑๒
เซนติเมตร ตรงกับวันเกิดขององค์หลวงตา
ความกว้าง ๓.๕๓ นิ้วตรงกับเวลาละสังขาร
กลีบบัวบานชั้นบนมี ๘ กลีบ หมายถึง วิชชา ๘
กลีบชั้นล่างมี ๘ กลีบ หมายถึงมรรคมีองค์ ๘
และก้านบัวหมายถึงจุดศูนย์รวมหรือพระนิพพาน
ส่วนฐานผอบ สูง ๕ เซนติเมตร หมายถึงชั้น

๕ กว้าง ๘ เซนติเมตร หมายถึงอริยบุคคล ๘
ด้านบนมี ๑๖ กลีบ หมายถึง ญาณ ๑๖ หรือ
โสฬสญาณ ด้านล่างมี ๑๖ กลีบ หมายถึง พรหมโลก
๑๖ ได้ฐานมีพลอยนพเก้า ประกอบไปด้วย เพชร
ทับทิม เขียวส่อง บุษราคัม โกเมน ไพฑูริย์ มุกดา
เพทาย และไพฑูริย์

ส่วนที่ ๒ มอบให้วัดและพระเจดีย์ที่สำคัญ
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้พระภิกษุ
สามเณรและประชาชนในสถานที่ใกล้เคียงสามารถ
เข้าสักการบูชากราบไหว้ได้โดยสะดวก

ส่วนที่ ๓ มอบให้พระเถรานุเถระที่เกี่ยวข้อง
กับองค์หลวงตาหรือที่เดินทางมาร่วมงาน ตลอดจน
พระภิกษุสามเณรที่ช่วยเหลือการทำงานหรือเคยจำ
พรรษาที่องค์หลวงตาที่วัดป่าบ้านตาด

ส่วนที่ ๔ มอบให้ศิษย์ฆราวาสผู้เคารพเลื่อมใส
อุปถัมภ์อุปฐากองค์หลวงตา หรือช่วยในกิจธุระ
ของวัดด้วยดีตลอดมา

ส่วนที่ ๕ มอบให้อำเภอให้แก่ประชาชน
ทั่วไปที่เคารพเลื่อมใสและประสงค์จะนำไปเก็บไว้
สักการบูชา

วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีการประชุมสงฆ์
สายวัดป่าทั่วประเทศกว่า ๑๐๐ แห่ง เพื่อพิจารณา
เกณฑ์การแจกจ่ายพระอัฐิไปยังวัดและเจดีย์ที่
สำคัญต่างๆ เมื่อที่ประชุมได้ข้อสรุปก็ดำเนินการ
แจกจ่ายพระอัฐิและพระอังคารแก่วัดที่เดินทาง
มารับในวันนั้นทันที นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ
ได้จัดแบ่งพระอังคารจำนวนมากถึง ๑๐,๐๐๐ ตลับ
แก่พุทธศาสนิกชนทั่วไปที่เดินทางมาสักการะองค์-
หลวงตาที่วัดป่าบ้านตาดในวันนั้น ทุกคนที่ได้รับแจก
ต่างปิติยินดีเป็นอย่างมากที่มีโอกาสได้นำเครื่องบูชา
อันเป็นมงคลไปสักการบูชา การแจกจ่ายในวันนั้น
หมดไปอย่างรวดเร็ว แม้จะจัดเตรียมไว้จำนวนมาก
ถึงหมื่นตลับ แต่ก็ถือว่าวันนั้นเป็นจำนวนที่น้อยนิดยังไม่
เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนประชาชนที่มีความ
เคารพศรัทธาต่อองค์หลวงตา

การทำงานพิธีนี้แม้วันละสังขารจนกระทั่ง
วันแจกจ่ายพระอัฐิเพื่อสักการบูชาสำเร็จลุล่วง
ไปด้วยดีนั้น ก็เนื่องด้วยความร่วมแรงร่วมใจของ
ศิษยานุศิษย์ทั้งบรรพชิตและฆราวาส และโดย
เฉพาะอย่างยิ่งพระมหากรุณาธิคุณในพระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด
นับตั้งแต่การพระราชทานน้ำหลวงสรงศพและ
เครื่องเกียรติยศประกอบศพ พิธีบำเพ็ญกุศล การ
เชิญพระสรีระสังขารขึ้นตั้งบนจิตกาธาน พิธีพระ-
ราชทานเพลิงฯ และการพระราชทานผ้าไตรในการเก็บ
อัฐิ ยังความซาบซึ้งแก่บรรดาศิษยานุศิษย์เป็นล้นพ้น

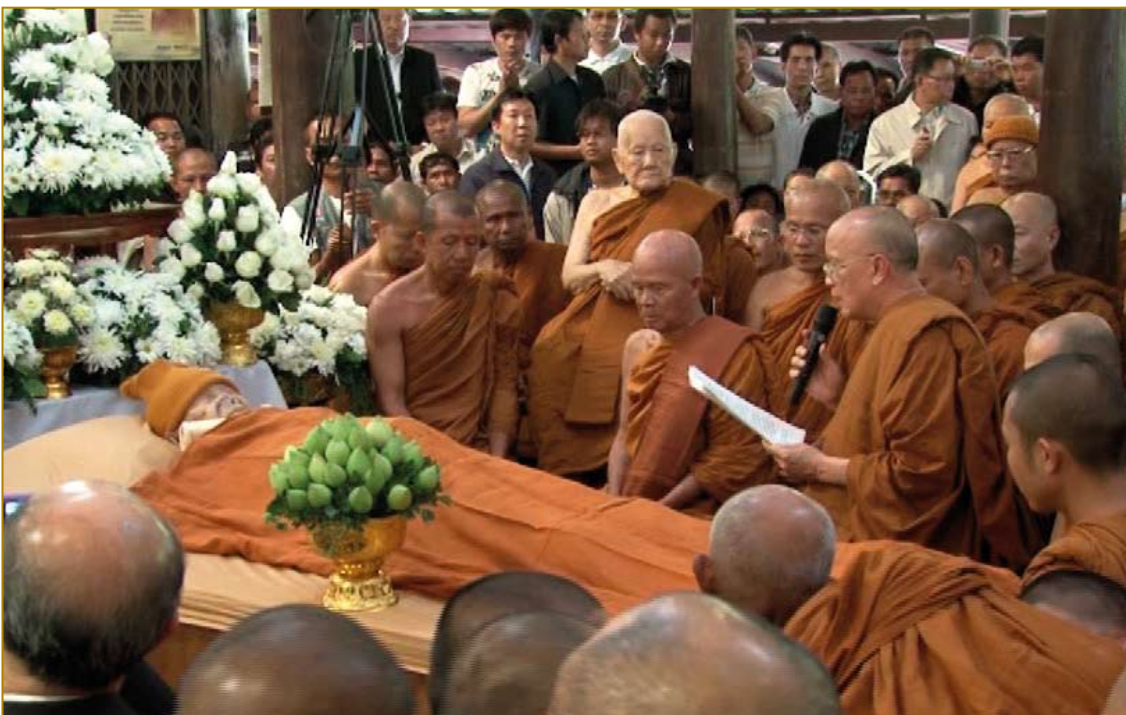

หลวงตา....ละชั้น์

มกรา ปีห้าสี่
 तीสาม ห้าสิบสามพลัน
 ราตรี ยี่สิบเก้า
 ศิษย์ต่าง น้าตาร่วง
 ยอกร กราบแทบบาท
 ขาดท่าน ช่วยนำพา
 หลวงตา ละชั้น์แล้ว
 เปลี่ยวเปล่า เศร้าจาบัลย์
 ต่อนี้ เราเหล่าศิษย์
 วิริยะ พากเพียรไป

เป็นกาลที่ สุดโศกศัลย์
 ใจหิววาบ กำซาบทรวง
 ต่อด้วยเช้า สามสิบ ปวง-
 หวังสลาย ไร้หลวงตา
 สุดอนาถ วาสนา
 ดั่งโลกา พินาศพลัน
 สิ้นโพธิ์แก้ว แทบอาสัณ
 วันที่ท่าน จากเราไป
 จักฝีกจิต รักษาใจ
 ตามคำสอน ของหลวงตา

พิธีเคลื่อนพระสรีระสังขารและสรณ้ำองค์หลวงตา

คณะสงฆ์ศิษยานุศิษย์นำโดยพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จันททีโป) ได้พร้อมเพรียงกันเคลื่อนพระสรีระสังขารองค์หลวงตาไปยังศาลาใน โดยมีหลวงปู่บุญมี ปริบุญโณ เป็นผู้นำกราบ ทำวัตรขอขมา จากนั้นท่านพระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก อานันทนิยกรม และในวาระนี้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเป็นองค์ประธานฝ่ายฆราวาส

พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลในพระบรมราชานุเคราะห์

พิธีบำเพ็ญกุศลในพระบรมราชานุเคราะห์ ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม ถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารีเสด็จแทนพระองค์
 ไปในการพระราชทานน้ำหลวงสงครพ ทรงทอดผ้าไตร แล้วทรงเชิญพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
 และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ที่หน้าโกศโก พระสงฆ์สวดบังสุกุล โดยไม่มีพิธีสวดพระอภิธรรม

พิธีบำเพ็ญกุศล

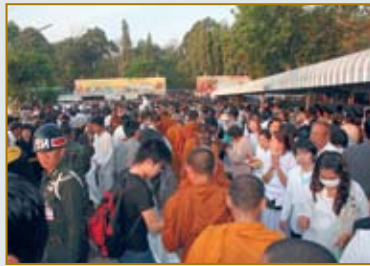
ภายหลังพิธีบำเพ็ญกุศลในพระบรมราชานุเคราะห์ครบ ๗ วัน คณะศิษยานุศิษย์ได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลระหว่างวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ถึง ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ มีประชาชนมาร่วมพิธีอย่างล้นหลามทุกวัน ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงรับไว้ในสังฆราชานุเคราะห์โดยมีพระบัญชาให้พระเทพสารเวที ผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการในสมเด็จพระสังฆราชฯ เป็นผู้แทนพระองค์มาร่วมพิธี

งานบุญประเพณีข้าวเปลือก

ระหว่างการเตรียมงานพระราชทานเพลิงฯ คณะศิษยานุศิษย์ได้พร้อมใจจัดงานบุญประเพณีข้าวเปลือกที่องค์หลวงตาพาดำเนินมาทุกปีด้วย ซึ่งในปีนี้ตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

คณะสงฆ์ออกมารับบิณฑบาตและฉันภัตตาหารเช้า

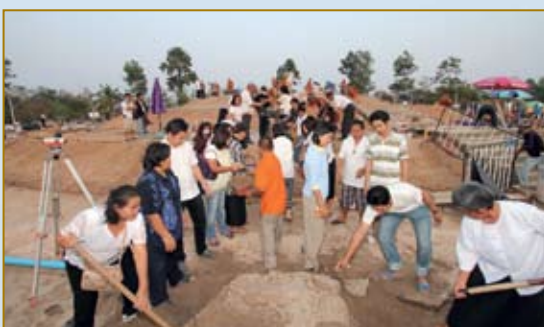

การประชุมเตรียมงานระหว่างคณะสงฆ์ สำนักพระราชวัง หน่วยงานราชการและภาคส่วนต่างๆ

การประชุมเตรียมงานระหว่างคณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง หน่วยงานราชการ ภาคส่วนต่างๆ และศิษยานุศิษย์ ในวาระต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในพิธีพระราชทานเพลิงฯ

การสร้างเมรุ

ภาพบรรยากาศ และภาพถ่ายทางอากาศที่พระภิกษุสามเณรและประชาชนจากทั่วสารทิศร่วมแรงร่วมใจกัน
สร้างเมรุในพื้นที่ท้องคหหลวงตาเคยเมตตาชี้จุดไว้ ณ บริเวณลานกว้างหน้าศาลาใหญ่

การประดับและตกแต่งจิตกาธาน

ส่วนบนของเมรุคือ จิตกาธาน ตกแต่งด้วยเครื่องสดโดยช่างสิบหมู่จากสำนักพระราชวัง กลดมีน้ำหนักกว่า ๘๐๐ กิโลกรัม ใช้เวลาประดิษฐ์ ๑๗ วัน ชักออกขึ้นไปไว้เหนือจิตกาธาน ฟืนใช้ไม้จิก (ไม้เต็ง) ซึ่งองค์หลวงตาเคยกล่าวถึงไม้ชนิดนี้ว่า “เป็นฟืนดี ไฟกล้านแข็งดี” คณะศิษยานุศิษย์ทั่วสารทิศต่างอาสาร่วมแรงร่วมใจกันช่วยงานในทุกๆ ส่วน เพื่อบูชาคุณองค์หลวงตาในวาระสุดท้าย

ระหว่างพิธีบำเพ็ญกุศล กิจกรรมและการเตรียมความพร้อมงานพระราชทานเพลิงฯ

ประชาชนเข้ากราบสักการะบูชารูปเหมือนองค์หลวงตามาตามจุดต่างๆ ที่จัดเตรียมไว้ภายในงานด้วยความเคารพบูชาเทิดทูนอย่างสูงสุด โดยมีการจัดเตรียมบริเวณลานจอดรถรอบบริเวณวัดในพื้นที่หลายร้อยไร่ เพื่อรับรองคลื่นมหาชนที่เดินทางมากกราบไหว้บูชาประจำวันและที่จะมาร่วมงานพระราชทานเพลิงฯ นับเป็นภาพแห่งประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญยิ่ง

บรรยากาศการเตรียมงานเพื่อรองรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนนับล้านที่จะมาร่วมงาน โดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากท่ามกลางแสงแดดแผดกล้า ทุกคนต่างสามัคคีร่วมแรงร่วมใจ และยินดีสละทรัพย์ร่วมสมทบซื้อทองคำเข้าสู่คลังหลวงตามพันธกรรมอันทรงคุณค่าที่องค์หลวงตาได้เสียสละเอาพระสรีระสังขารเข้าอุ้มชาติ จนมียอดบริจาคนับถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ รวมกว่า ๙๐๖ ล้านบาท

พระภิกษุสงฆ์ทั้งธรรมยุตและมหานิกายลงอุโบสถ และฟังสวดปาฏิโมกข์

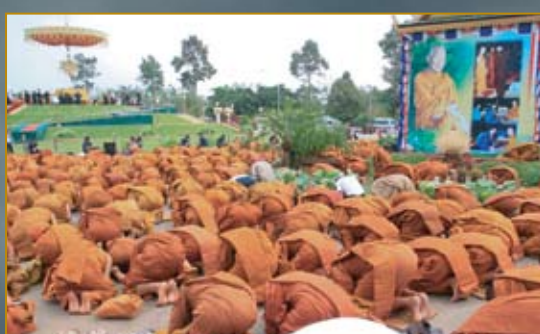

พระภิกษุสงฆ์ทั้งธรรมยุตและมหานิกายกว่า ๗,๐๐๐ รูป ร่วมลงอุโบสถสามัคคีฟังสวดปาฏิโมกข์ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๔.๓๐ น. นอกจากนี้ในระหว่างวันที่ ๑-๓ มีนาคม ยังมีการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณรจำนวน ๒๕๑ รูป และอัญเชิญพระไตรปิฎกปาฬิ ถวายแด่องค์หลวงตา พร้อมทั้งน้อมถวายผ้าป่าทองคำสมทบเข้าสู่คลังหลวงอีกด้วย

| พิธีอัญเชิญพระสรีระสังฆารองค์หลวงตาผู้จิตกาธาน

เช้าวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ หลังภัตตาหาร ได้ประกอบพิธีขอขมา ก่อนจะอัญเชิญพระสรีระสังขารองค์หลวงตากจากศาลาไปสู่จิตกาธาน โดยมีศิษยานุศิษย์ทั้งพระภิกษุสามเณรและศรัทธาสาธุชนเฝ้ารอส่งอย่างเนืองแน่นพร้อมเปล่งเสียง “สาธุ” ดังกระหึ่มตลอดเส้นทาง

| คืนก่อนวันพระราชทานเพลิงฯ อีกบรรยากาศหนึ่งของวันสำคัญแห่งประวัติศาสตร์ชาติไทย

คืนวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ พระภิกษุสามเณรจำนวนนับหมื่น และศิสนประชาชนจำนวนมหาศาลหลั่งไหลเข้าสู่บริเวณงานฯ แนนขนัดในพื้นที่ เพื่อร่วมบำเพ็ญกุศล ทำวัตรสวดมนต์ กราบขอขมาเพื่อแสดงความเคารพต่อองค์หลวงตาอย่างใกล้ชิดเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนถึงวันพระราชทานเพลิงฯ ในวันรุ่งขึ้น

| พิธีพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ พระภิกษุสามเณรทั้งธรรมยุตและมหานิกาย พร้อมประชาชนทุกหมู่เหล่าเฝ้ารออยู่รอบบริเวณวัดอย่างเนืองแน่นโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก เพื่อร่วมพิธีพระราชทานเพลิงฯ และกราบน้อมบูชาองค์หลวงตา ผู้ทรงคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศชาติและพระศาสนา นับเป็นภาพแห่งวันประวัติศาสตร์ที่หาได้ยากยิ่ง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงฯ

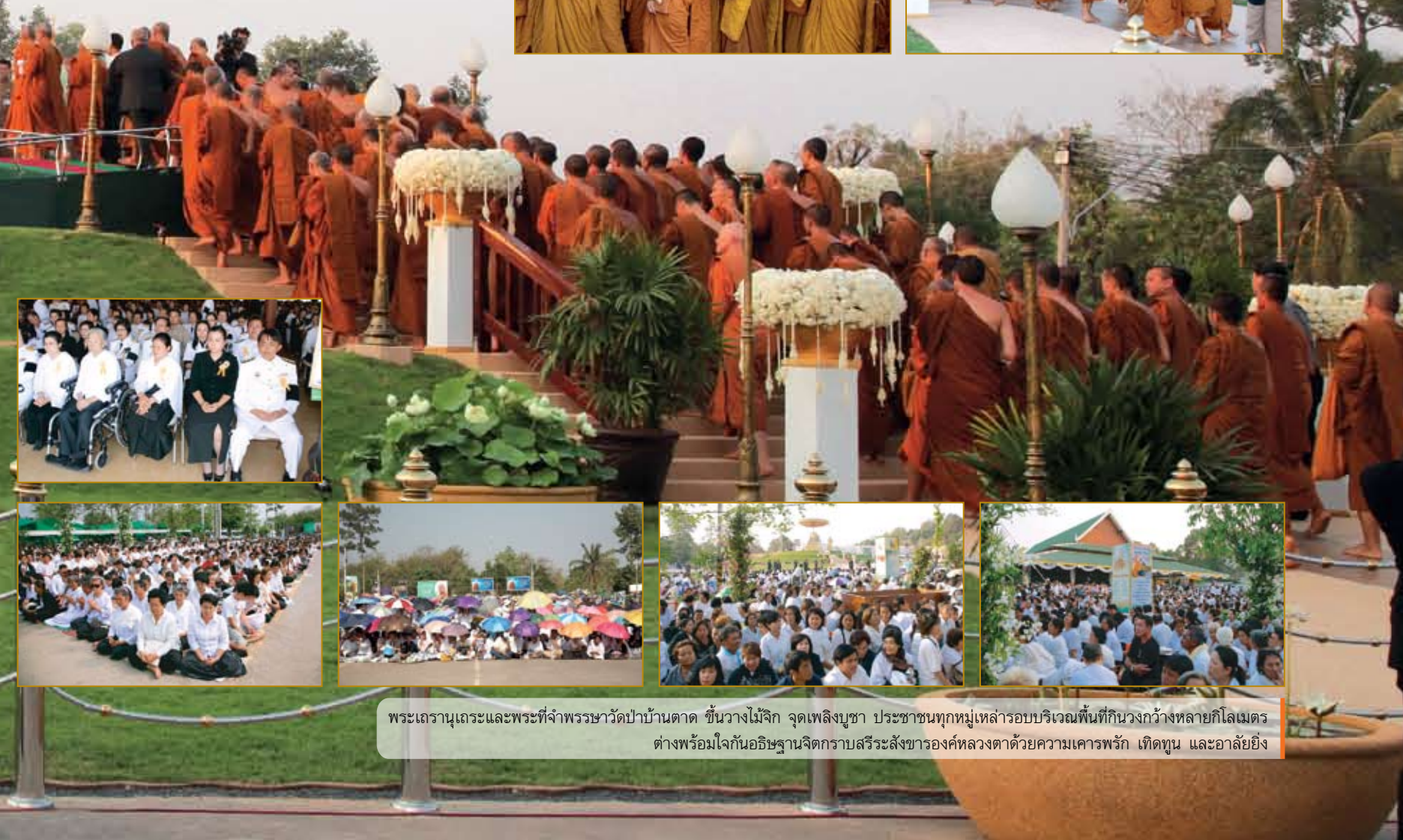

วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ในโอกาสนี้ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ รอรับเสด็จ พร้อมพี่น้องประชาชนนับล้านที่มาร่วมงาน

พิธีพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร

พระเถรานุเถระและพระที่จำพรรษาวัดป่าบ้านตาด ขึ้นวางไม้จิก จุดเพลิงบูชา ประชาชนทุกหมู่เหล่าอပ်บริเวณพื้นที่กนวงกว้างหลายกิโลเมตร ต่างพร้อมใจกันอธิษฐานจิตกราบสรีระสังขารองค์หลวงตาด้วยความเคารพรัก เทิดทูน และอาลัยยิ่ง

พิธีพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขาร

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๘.๑๐ น. พระเถรานุเถระชั้นวางไม้จิกจุดเพลิงบูชา จากนั้น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จไปทรงถวายพระเพลิงจริง แล้วประทับภายในพลับพลาพิธี ยาวนานจนกระทั่งไฟจวนจะดับลงในเวลาประมาณ ๐.๓๐ น. ของวันใหม่ จึงเสด็จกลับที่ประทับ

กราบขอขมาองค์หลวงตา

(นะโม ๓ จบ)

มหาเถร ปะมาเทนะ, ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง อะปะราธัง, ขะมะตุ โน ภันเต (กล่าว ๓ จบ)

กรรมใด อันเป็นบาป อกุศล
หากศิษย์ได้ ล่วงเกิน องค์หลวงตา
กราบแทบเท้า ขอขมา อย่ามีโทษ
อย่ามีบาป เวรกรรม ติดตัวไป
จากวันนี้ ต่อไป ได้สำนึก
สำรวมกาย มีสติ ที่จำนรรจ์
กราบขอพร หลวงตา มาสกลิต
ให้ไร้ทุกข์ ไร้โรค ไร้โรครภัย

ศิษย์ทุกคน ได้ประมาท ขาดเดียงสา
จะด้วยกาย วาจา อีกทั้งใจ
หลวงตาโปรด ให้อภัย ศิษย์ทั้งหลาย
โทษจงไกล จากศิษย์ นิจกาล
จักราลึก สำรวมใจ ไม่หักหาญ
จะยึดมั่น คำสอน ไม่นอนใจ
ประทับไว้ ที่จิต มิหวั่นหาย
ยกจิตใจ ให้เข้าถึง ซึ่งนิพพาน

ช่วงเวลาแห่งการถวายเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตา เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๔.๑๐ น. และใช้เวลากว่า ๖ ชั่วโมงไฟจึงมอดดับลง ประชาชนต่างพากันบันทึกภาพแห่งความทรงจำนี้ไว้เป็นจำนวนมาก ภาพที่ได้ล้วนเป็นที่น่าอัศจรรย์และสร้างความประทับใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็นยิ่งนัก โดยแต่ละภาพได้มีการตกแต่งเพิ่มเติมแต่อย่างใด...สาธุ เหล่าปวงศิษย์ต่างตั้งจิตกราบขอขมา น้อมส่งองค์หลวงตาสู่พระนิพพาน

การเก็บพระอัฐิและพระอังคาร

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๓.๓๐ น. คณะสงฆ์ได้เคลื่อนย้ายหีบสแตนเลสรองรับพระอัฐิอังคารธาตุขององค์หลวงตากกลับไปยังกุฏิ ประชาชนจำนวนมากยังยืนหยัทรายล้อมอยู่อย่างเนืองแน่น
 หลายคนพยายามเสาะหาประกายไฟที่แตกปะทุออกมาจากจิตกาธาน ซึ่งลอยกระจายออกมาตกอยู่โดยรอบบริเวณเมรุ มีลักษณะพิเศษเป็นประกายสวยงามระยิบระยับอย่างน่าอัศจรรย์
 สร้างความปลื้มปิติยินดีแก่ผู้ที่มีโอกาสได้เก็บไปบูชาเป็นอย่างยิ่ง

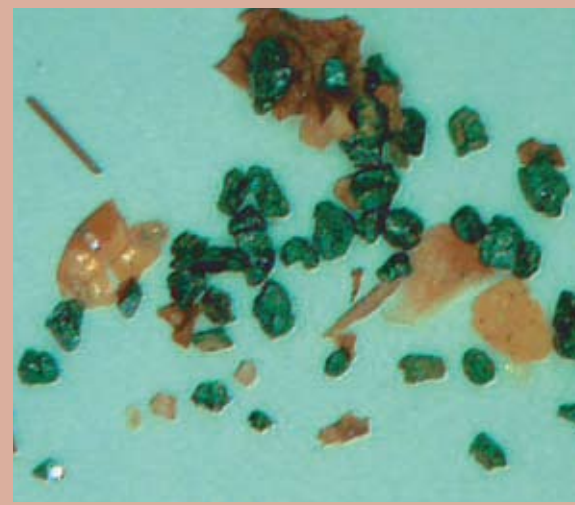
พิธีแจกพระอัฐิและพระอังคารเพื่อกราบไหว้บูชาในจตุรทิศ

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลาประมาณ ๗.๐๐ น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จมาทรงสรงน้ำที่ตำแหน่งเทวองค์หลวงตาเป็นครั้งสุดท้าย ทรงถวายผ้าไตร ๔ ชุด หลังจากนั้นท่านพระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก และท่านพระอาจารย์สุตใจ ทันทมโน ได้นำคณะสงฆ์ร่วมกันเก็บแยกอัฐิบรรจุลงในโถแก้วเพื่อแจกจ่ายไปยังวัดกรรมฐานและศิษยานุศิษย์ให้ทั่วถึงกัน โดยในครั้งแรกได้มอบให้ทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าหญิงฯ ซึ่งทรงถือกลับไปด้วยพระองค์เอง

งานพระราชทานเพลิงฯ ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด อาทิ น้ำหลวงสรงศพ พร้อมเครื่องประกอบเกียรติยศ พิธีบำเพ็ญกุศล การเชิญพระสรีระสังขารฯ ขึ้นตั้งบนจิตกาธาน พิธีพระราชทานเพลิงฯ และการพระราชทานผ้าไตร ในการเก็บอัฐิ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณยังความซาบซึ้งแก่บรรดาศิษยานุศิษย์เป็นล้นพ้น

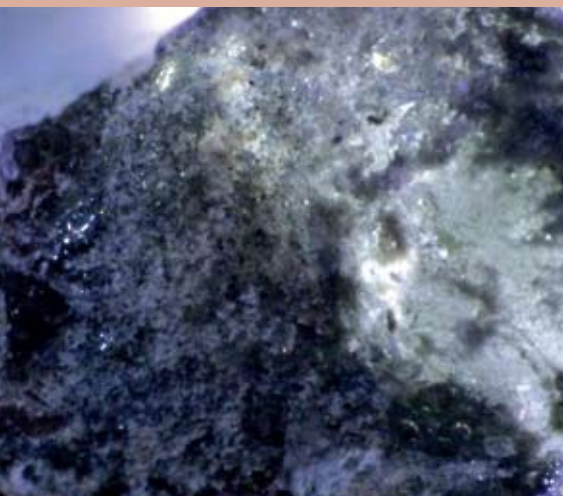

▲ พระเกสาธาตุขององค์หลวงตาแปรสภาพเป็นพระธาตุ

▲ พระโลมาธาตุที่แปรสภาพ

▲ พระนขาธาตุที่แปรสภาพ

▲ พระทันธาตที่แปรสภาพ

▲ พระอัฐิธาตุที่แปรสภาพ

พระอัฐิและพระอังคารขององค์หลวงตาแปรสภาพเป็นพระธาตุ

งานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตาผ่านไปได้ไม่นาน มีศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายพระสงฆ์และฆราวาสที่เชื่อถือได้จำนวนไม่น้อยที่พบเห็นด้วยตนเองว่า พระอัฐิและพระอังคารขององค์หลวงตาได้แปรสภาพเป็นพระธาตุ มีสีและรูปพรรณสัณฐานต่างๆ ตรงตามตำรา สิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยันชัดเจนว่าผู้มีจิตหลุดพ้นจากอาสวะกิเลสเท่านั้นที่พระอัฐิจะกลายเป็นพระธาตุ ซึ่งองค์หลวงตาก็คงได้แสดงพระธรรมเทศนาในเรื่องนี้ไว้แล้วว่า

“กิเลสขาดสะบั้นลงบนหลังเขาวัดดอยธรรมเจดีย์ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ กิเลสพังลงจากใจเมื่อเวลา ๕ ทุ่มพอดี พัดกับกิเลสเป็นเวลา ๙ ปี ตั้งแต่ออกพรรษา ๗ จนกระทั่งพรรษา ๑๖”

จึงเป็นที่แจ้งประจักษ์ทั้งในเวลาที่ยังดำรงชั้นธำมัญญะและแม้ในเวลาที่ตั้งขั้นธำมัญญะไปแล้วว่า จิตที่บริสุทธิ์ของท่าน ได้ครองชั้นธำมาเป็นเวลาถึง ๖๐ ปี ๘ เดือน ๑๕ วัน ก่อนที่จะละชั้นเข้าสู่อนุภาติเสลนิพพาน เวลา ๐๓.๕๓ น. ของวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๔ อำนาจจิตที่บริสุทธิ์ของท่านได้ชักฟอกธาตุชั้นธำมาเป็นเวลานาน พระอัฐิและพระอังคารจึงกลายเป็นพระธาตุได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุปัจจัยของผู้รับที่แตกต่างกัน ผลที่ได้รับย่อมต่างกันด้วย อาทิ ความเคารพศรัทธา การปฏิบัติตนตามโอวาทคำสอน การเก็บรักษาไว้ในที่อันควร การมีศีลธรรม การหมั่นสวดมนต์บูชา การภาวนา ความเกี่ยวข้องกับองค์ท่าน และอื่นๆ

▲ พระพุทโธธาตุ พระโลหิตธาตุขององค์หลวงตา

▲ พระพุทโธธาตุ แปรสภาพบนก้อนสำลีทำความสะอาดผลขององค์หลวงตา

▲ ชานหมากขององค์หลวงตาที่แปรสภาพ

▲ พระอังคารที่แปรสภาพเป็นพระธาตุ

▲ ปัสสาวะที่แปรสภาพเป็นพระธาตุ

▲ มูลธาตุที่แปรสภาพ

พินัยกรรมองค์หลวงตา ปกปักรักษา “คลังหลวง” ตลอดไป

ครั้งที่
๙

ทองคำ ๕๕ แท่ง ๖๘๗.๕ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๓๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ
๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ณ สวนแสงธรรม
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๘

ทองคำ ๔๒ แท่ง ๕๒๕ กิโลกรัม ดอลลาร์ ๔๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ
๑๒ เมษายน ๒๕๔๖ ณ สวนแสงธรรม
ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ เป็นตัวแทนรับมอบ

ครั้งที่
๙

ทองคำ ๔๙ แท่ง ๖๑๒.๕ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๔๓๒,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ
๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ณ สวนแสงธรรม
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๓

ทองคำ ๕๔ แท่ง ๓๒๕ กิโลกรัม
๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๗ ณ สวนแสงธรรม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เสด็จไปทรงเป็นประธาน
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๔

ทองคำ ๔๔ แท่ง ๖๐๐ กิโลกรัม
๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ ณ สวนแสงธรรม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เสด็จไปทรงเป็นประธาน
ดร.ธาริษา วัฒนเกส ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑

ดอลลาร์ ๑,๒๗๔,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย
ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๒

ทองคำ ๘๓ แท่ง ๑,๐๓๗.๕๐ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๓,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๕ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย
ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๓

ทองคำ ๘๒ แท่ง ๑,๐๒๕ กิโลกรัม ดอลลาร์ ๑,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๒๑ เมษายน ๒๕๔๔ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เสด็จไปทรงเป็นประธาน
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๕

ทองคำ ๑๔๕ แท่ง ๑,๔๑๒.๕ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๔๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๒๖ กันยายน ๒๕๔๔ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้รับมอบ

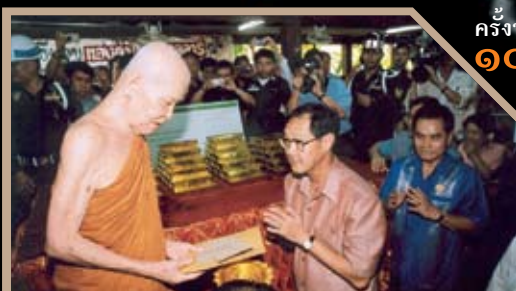
ครั้งที่
๖

ทองคำ ๔๐ แท่ง ๕๐๐ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๓๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ ณ สวนแสงธรรม
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๗

ทองคำ ๔๐ แท่ง ๕๐๐ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๓๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๐

ทองคำ ๘๒ แท่ง ๑,๐๒๕ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๓๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ ณ สวนแสงธรรม
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๑

ทองคำ ๑๑๒ แท่ง ๑,๔๐๐ กิโลกรัม
ดอลลาร์ ๕๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ ณ สวนแสงธรรม
ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๒

ทองคำ ๙๕ แท่ง ๑,๑๘๗.๕ กิโลกรัม ดอลลาร์ ๒,๐๐๔,๖๐๐ เหรียญสหรัฐฯ
๑๒ เมษายน ๒๕๔๗ ณ เวทีใหม่สวนอัมพร สมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธาน
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เฝ้าฯ รับเสด็จ
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๕

ทองคำ ๓๖ แท่ง ๔๕๐ กิโลกรัม ๙ มกราคม ๒๕๕๓
ณ ศาลาใหญ่วัดบ้านดาด จ.อุดรธานี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เสด็จไปทรงเป็นประธาน
ดร.ธาริษา วัฒนเกส ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้รับมอบ

ครั้งที่
๑๖

วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จไปทรงเป็นประธาน
พระอาจารย์สุตใจ ทัตตมโน โนนามผู้จัดการมรดกและศิษยานุศิษย์ร่วมมอบทองคำน้ำหนัก ๙๑๒.๕ กิโลกรัม เข้าสู่คลังหลวงตามเจตนารมณ์ในพินัยกรรมองค์หลวงตา
โดยมี ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้รับมอบ ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพมหานคร

การดำเนินการก่อสร้าง พิพิธภัณฑธรรมเจดีย์พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)

ด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารีทรงพระกรุณาโปรดให้มูลนิธิจุฬาภรณ์ประสานมายังจังหวัดอุดรธานี เพื่อขอหารือกับวัดป่าบ้านตาดเกี่ยวกับการดำเนินการก่อสร้างพิพิธภัณฑธรรมเจดีย์พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน) โดยจะเสด็จมาด้วยพระองค์เอง ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

คณะสงฆ์จำนวนกว่า ๑,๐๐๐ รูป จึงได้จัดประชุมกันเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยหลวงปู่บุญมี ปริบูรณ์ วัดป่าบ้านนาคุณ จ.อุดรธานี เป็นประธาน เพื่อหารือเกี่ยวกับสถานที่และรูปแบบของพิพิธภัณฑธรรมเจดีย์ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้คณะสงฆ์วัดป่าบ้านตาดตัดสินใจเลือกสถานที่ โดยให้ปรึกษาหลวงปู่สิม กุสโลโร วัดเกษรศีลคุณธรรมเจดีย์ (วัดภูผาแดง) จ.อุดรธานี ได้ข้อสรุปในเบื้องต้นเห็นควรดำเนินการก่อสร้างพิพิธภัณฑธรรมเจดีย์ในที่ไม่ห่างไกลจากเมรุที่ใช้ในงานพระราชทานเพลิงฯ โดยรักษาสภาพเดิมของเมรุไว้ในการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรจุพระอัฐิธาตุ อัฐบริวาร และบริวารอื่น รวมทั้งเก็บรวบรวมพระธรรมเทศนาและชีวประวัติของหลวงตา อันจะเป็นศูนย์รวมจิตใจและให้แนวทางการปฏิบัติธรรมแก่พุทธศาสนิกชน

อีกทั้งเป็นคติเตือนใจให้อนุชนรุ่นหลังได้ระลึกถึงคุณูปการขององค์หลวงตาที่เมตตาสงเคราะห์ทั้งทางโลกและทางธรรม ซึ่งต่อมามีมติถวายนามอันเป็นนามมงคล แก่ปูชนียสถานแห่งนี้ว่า **“พิพิธภัณฑธรรมเจดีย์พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน)”**

ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ หลวงกระหม่อมเจ้าฟ้าหญิงฯ เสด็จมายังวัดป่าบ้านตาด ทรงปรึกษาหารือกับคณะสงฆ์เรื่องสถานที่และรูปแบบ พร้อมกันนี้ทรงนำแผนผังโครงการก่อสร้างพิพิธภัณฑธรรมเจดีย์เสนอต่อคณะสงฆ์เพื่อพิจารณา และทรงพระกรุณาโปรดให้สถาปนิกซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติมาช่วยออกแบบโดยมีพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ พร้อมคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิประสานงานออกแบบในรายละเอียดกับทางวัด เพื่อให้ได้รูปแบบที่งดงามตามแบบสถาปัตยกรรมไทย เรียบง่ายแบบกรรมฐาน และสมเกียรติพระมหาเถระ

ผู้ทรงคุณูปการต่อประเทศชาติและพระศาสนา โดยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ขององค์หลวงตาที่ให้ความสำคัญด้านธรรมะ เพื่อประโยชน์แก่โลกยิ่งกว่าสิ่งก่อสร้างสำหรับสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑนั้น คณะสงฆ์ได้ร่วมประชุมพิจารณามีมติให้ก่อสร้างภายในพื้นที่ว่างราว ๓๕ ไร่ ตั้งอยู่อีกฟากหนึ่งของห้วยบริเวณฝั่งตรงข้ามเมรุเพื่อให้เด่นเป็นสง่าเป็นขวัญตาขวัญใจของสาธุชน สถานที่ก่อสร้างอยู่ในที่ชุมนุมชนทางสามแพร่งสี่แพร่งสมเป็นปูชนียสถานตรงตามตำรา เป็นที่เคารพสักการบูชากราบไหว้ของพุทธศาสนิกชนทั่วโลกสืบไป